

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

DELEGATURA W ŁODZI

LLO-4101-24/2010

Nr ewid. 45/2011/P10150/LLO

Informacja o wynikach kontroli realizacji przez powiaty dochodów z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa

Łódź kwiecień 2011 r.

Misja *Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej*

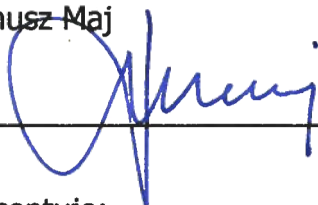

Wizja *Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa*

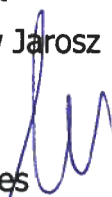
Dyrektor Delegatury

Janusz Maj

Akceptuję:

Stanisław Jarosz

Wiceprezes

Najwyższej Izby Kontroli

Zatwierdzam:

Jacek Jezierski

Prezes

Najwyższej Izby Kontroli

Warszawa, 21 kwietnia 2011 r.

Najwyższa Izba Kontroli

ul. Filtrowa 57

02-056 Warszawa

tel./fax: (22) 444-50-00

www.nik.gov.pl

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	4
2. Podsumowanie wyników kontroli	6
2.1. Ogólna ocena kontrolowanej działalności	6
2.2. Synteza wyników kontroli	7
2.3. Uwagi końcowe i wnioski	11
3. Ważniejsze wyniki kontroli.....	12
3.1. Charakterystyka stanu prawnego oraz uwarunkowań ekonomicznych i organizacyjnych.....	12
3.2. Istotne ustalenia kontroli	20
3.2.1. Planowanie dochodów	20
3.2.2. Ewidencjonowanie nieruchomości	21
3.2.3. Ustalanie opłat	22
3.2.4. Windykacja należności	26
3.2.5. Odprowadzanie dochodów	30
3.2.6. Ewidencja księgowa i sprawozdawczość	31
3.2.7. Kontrola realizacji zadania przez dysponenta części budżetowej	35
4. Informacje dodatkowe o przeprowadzonej kontroli	36
4.1. Przygotowanie kontroli.....	36
4.2. Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli.....	37
5. Załączniki	41
Wykaz skontrolowanych jednostek oraz sformułowanych ocen w zakresie kontrolowanej działalności	41
Wykaz kontroli, których wyniki wykorzystano w niniejszej informacji.....	43
Zestawienie danych z wykonania planu dochodów z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa, uzyskiwanych w latach 2008, 2009 i 2010 przez powiaty województwa łódzkiego w ramach realizacji zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami.	44
Zestawienie danych z wykonania planu dochodów z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa, uzyskiwanych w latach 2008, 2009 i 2010 (do 30 września) przez badane powiaty województwa łódzkiego – w układzie źródeł ich pozyskania	46
Wykaz organów, którym przekazano informację o wynikach kontroli.....	48

1. Wprowadzenie

1.1. Nr i tytuł kontroli

P/10/150 „Realizacja przez powiaty dochodów z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa”.

1.2. Ogólne tło badanej tematyki

Kontrola planowa niekoordynowana, ujęta w planie pracy NIK na 2010 rok, podjęta z inicjatywy NIK. Temat kontroli mieści się w priorytetowym kierunku kontroli na lata 2009-2011 „Państwo efektywnie zarządzające zasobami publicznymi” (obszar „Gospodarowanie majątkiem Skarbu Państwa...”).

Kontrola przeprowadzona została zgodnie z obowiązującymi w NIK standardami kontroli¹ oraz na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli², z uwzględnieniem kryteriów legalności, gospodarności i rzetelności.

Kontrolą objęto 12 starostw powiatowych³ z województwa łódzkiego, tj. 50% funkcjonujących na terenie województwa (21 powiatów i 3 miasta na prawach powiatu: Łódź, Piotrków Trybunalski i Skierniewice). Dobór jednostek do kontroli został dokonany według kryterium najwyższych należności, w tym zwłaszcza zaległości, na koniec lat 2008 i 2009.

Wykaz skontrolowanych jednostek oraz ocen sformułowanych w zakresie skontrolowanej działalności zamieszczono w załączniku nr 1.

Ponadto, dla oceny skuteczności nadzoru sprawowanego przez Wojewodę Łódzkiego nad realizacją przez powiaty zadania z zakresu administracji rządowej, jakim jest pozyskanie dochodów z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa, zostały wykorzystane wyniki kontroli wykonania budżetu państwa w części 85/10 – województwo łódzkie, w latach 2009 i 2010.

---

¹ Por. http://bip.nik.gov.pl/pl/bip/metodyka_kontroli/px_standardy_kontroli_nik.pdf

² Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

³ przez starostwa powiatowe należy rozumieć również miasta na prawach powiatu – art. 91 i 92 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592, ze zm.)

1.3. Cel i zakres kontroli

Celem kontroli była ocena prawidłowości i skuteczności realizacji przez powiaty dochodów z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa, stosownie do zasad określonych w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami⁴, zwanej dalej „ugn”. W szczególności ocenie poddano:

- 1) prawidłowość zbywania i udostępniania oraz wyceny nieruchomości,
- 2) prawidłowość i terminowość naliczania należności z tytułu ich udostępniania i sprzedaży,
- 3) skuteczność i prawidłowość działań windykacyjnych w odniesieniu do zaległości z tytułu udostępniania nieruchomości Skarbu Państwa,
- 4) terminowość przekazywania wojewodzie dochodów uzyskanych z tego tytułu.

Ocenie podlegała również rzetelność sporządzanej w tym zakresie sprawozdawczości budżetowej.

1.4. Okres objęty badaniami i czas przeprowadzenia kontroli

Kontrolą objęty został okres od 1 stycznia 2008 r. do 30 września 2010 r. (z uwagi na trzyletni okres przedawnienia nieobjętych egzekucją roszczeń o świadczenia okresowe), natomiast w zakresie danych sprawozdawczych dotyczących dynamiki kształtowania się zaległości oraz działań windykacyjnych, które mogły mieć wpływ na wykonanie budżetu w części 85/10 województwo łódzkie w 2010 r. – od 1 stycznia 2008 r. do 31 grudnia 2010 r.

Kontrola przeprowadzona została w okresie od 8 listopada 2010 r. do 31 stycznia 2011 r.

---

⁴ Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651, ze zm.

2. Podsumowanie wyników kontroli

2.1. Ogólna ocena kontrolowanej działalności⁵

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia działania starostów (prezydentów miast) w zakresie realizacji dochodów z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa, prowadzone w większości kontrolowanych starostw z naruszeniem kryteriów rzetelności, gospodarności i legalności.

Ocenę taką uzasadniają następujące nieprawidłowości:

- niepodjęcie windykacji lub opieszale prowadzenie postępowań windykacyjnych, co powodowało m.in. sukcesywny wzrost zaległości oraz przedawnianie się części należności;
- niedokonywanie systematycznych aktualizacji wartości nieruchomości i wysokości opłat za ich użytkowanie, co przy rosnących cenach rynkowych nieruchomości niekorzystnie wpływało na poziom dochodów budżetu państwa i powiatów;
- pobieranie przez starostwa przypadających dla nich udziałów w dochodach w zaniżonej wysokości;
- nieewidencjonowanie należnych odsetek albo wykazywanie w ewidencji tylko odsetek od należności zapłaconej, bez dokonywania kwartalnych przypisów odsetek od pozostałych należności;
- nieaktualizowanie stanu zaległości o należności przedawnione i nieściągalne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie pod względem kryteriów rzetelności i legalności ocenia natomiast prowadzenie ewidencji nieruchomości Skarbu Państwa, procedury stosowane przy udostępnianiu i sprzedaży tych nieruchomości, a także – mimo stwierdzonych uchybień – terminowość odprowadzania objętych kontrolą dochodów na rachunek budżetu państwa. Sprawozdania z wykonania planu dochodów związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom

---

⁵ Oceny działalności jednostek poddanych kontroli dokonane zostały według czterostopniowej skali (ocena pozytywna, pozytywna pomimo stwierdzonych uchybień, pozytywna pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, ocena negatywna).

samorządu terytorialnego ustawami – z wyjątkiem jednej z jednostek – sporządzone zostały rzetelnie.

2.2. Synteza wyników kontroli

2.2.1. Ogólna powierzchnia nieruchomości Skarbu Państwa, którą dysponowali starostowie (prezydenci miast) w 12 objętych kontrolą jednostkach wynosiła 10.387 ha w 2008 r., 11.375 ha w 2009 r. oraz 10.812 ha na dzień 30 września 2010 r., co stanowiło odpowiednio 44,4%, 46,3% oraz 43,6% ogólnej powierzchni należących do Skarbu Państwa nieruchomości, o uregulowanym stanie prawnym, w województwie. (str. 18-19)

Badania dokonane na wybranej próbie nieruchomości o największej powierzchni w każdym z kontrolowanych starostw wykazały, że ewidencja zasobu nieruchomości Skarbu Państwa w 11 powiatach prowadzona była rzetelnie, kompletnie i bieżąco - zapisy w rejestrze miały odzwierciedlenie w dokumentacji oraz wypisach z rejestru gruntów, chociaż w trzech jednostkach wystąpiło pięć przypadków opóźnień w ewidencjonowaniu zmian oraz drobne różnice pomiędzy dokumentacją a rejestrem. W jednym starostwie⁶ ewidencja nieruchomości Skarbu Państwa nie była rzetelna, ponieważ zapisy dotyczące 10 z analizowanych 20 nieruchomości nie były zgodne z dokumentacją źródłową. (str. 21-22)

2.2.2. Plany finansowe z zakresu administracji rządowej sporządzano w zdecydowanej większości terminowo i zgodnie z wielkościami wynikającymi z informacji przekazanych przez Wojewodę Łódzkiego. W dwóch starostwach⁷ plany i ich zmiany przyjęto oraz przekazano do dysponenta części z opóźnieniem w stosunku do terminów określonych w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 24 lipca 2006 r.⁸, a w dwóch kolejnych⁹, dochody własne z tego tytułu planowano w niewłaściwej wysokości. (str. 20-21)

2.2.3. Uzyskane i odprowadzone w badanym okresie przez kontrolowane jednostki dochody budżetu państwa z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu

---

⁶ Starostwo Powiatowe w Pabianicach,

⁷ Starostwa Powiatowe w Zduńskiej Woli i Skierniewicach,

⁸ rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 24 lipca 2006 r. w sprawie planów finansowych zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami, przekazywania dotacji celowych i przekazywania pobranych dochodów związanych z realizacją tych zadań (Dz. U. Nr 135, poz. 955),

⁹ Miasto Piotrków Trybunalski i Starostwo Powiatowe w Piotrkowie Tryb.

Państwa wyniosły łącznie 119.959 tys. zł, w tym m.in. z opłat za trwały zarząd, użytkowanie i użytkowanie wieczyste nieruchomości – 92.292 tys. zł (76,9%), ze sprzedaży nieruchomości – 17.399 tys. zł (14,5 %) oraz z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa – 3.604 tys. zł (3%)– str. 19.

2.2.4. Analiza dokumentacji dokonanych w badanym okresie sprzedaży 304 działek, oddania w trwały zarząd 110 działek oraz w użytkowanie wieczyste 2 nieruchomości Skarbu Państwa wykazała, iż postępowania te przeprowadzone zostały z zachowaniem wymogów określonych przepisami ugn. Stawki rocznych opłat z tytułu wieczystego użytkowania lub trwałego zarządu na nieruchomościach Skarbu Państwa na ogół ustalane były zgodnie z przepisami art. 72 i 83 ugn. Niemniej jednak w jednym przypadku¹⁰ nie pobierano opłaty za użytkowanie wieczyste nieruchomości przez okres 7 lat (w roku 2010 ustalono ją w wysokości 3.334,60 zł), a w dwóch innych przypadkach¹¹ zawyżono stawki opłat z tytułu trwałego zarządu. (str. 22-24)

2.2.5. Dochody z opłat z tytułu trwałego zarządu i użytkowania wieczystego wynosiły 77,5% dochodów ogółem uzyskanych przez kontrolowane jednostki z gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa. Krytyczne oceny NIK odnosiły się zwłaszcza do częstotliwości aktualizacji tych opłat. Badania przeprowadzone na próbie 3.313 (37% ogółu) działek wykazały, że udział opłat zaktualizowanych (w latach 2008-2010) w poszczególnych powiatach był bardzo zróżnicowany (od 12% do 80% działek). Wartość ponad 45% działek była ostatnio zaktualizowana w latach 2004-2007, a ponad 13% przed rokiem 2004, przy czym niektóre opłaty nie były zmieniane nawet od 15 lat.

Dokonywane po kilku latach aktualizacje powodowały bardzo wysoki (kilkakrotny, a w jednym przypadku szesnastokrotny) wzrost opłat, skłaniający użytkowników nieruchomości do ich zaskarżania do samorządowych kolegiów odwoławczych. W wyniku złożonych skarg część opłat została obniżona. (str. 24-25)

2.2.6. Zaległości w opłatach za sprzedaż i użytkowanie nieruchomości Skarbu Państwa w kontrolowanych jednostkach systematycznie wzrastały z 26.522 tys. zł na koniec 2008 r., do 27.053 tys. zł na koniec 2009 r. (o 2%) oraz 31.492 tys. zł na

---

¹⁰ Starostwo Powiatowe w Skierniewicach,

¹¹ Miasta: Łódź i Skierniewice,

koniec 3. kwartału 2010 r. (o 16,4%), przy czym jednostki te generowały ponad 95% zaległości części budżetowej z tego tytułu.

W siedmiu¹², spośród 12 kontrolowanych starostw, działania windykacyjne oceniono negatywnie, jako prowadzone nierzetelnie, ponieważ ograniczały się one do wystawiania wezwań do zapłaty zaległości po upływie od 3 do 23 miesięcy po terminie płatności. Nie kierowano natomiast spraw na drogę egzekucyjną lub czynności te prowadzono opieszale. Skutkowało to m.in. przedawnieniem zaległości w łącznej kwocie 92 tys. zł.

Tylko pięć starostw¹³, na ogół prawidłowo prowadziło czynności windykacyjne, m.in. poprzez niezwłoczne (lub zgodne z wewnętrznymi regulacjami w tym zakresie) wysyłanie wezwań do zapłaty oraz terminowe kierowanie pozwów do sądów. (str. 26-27)

2.2.7. W dwóch starostwach¹⁴ stwierdzono opóźnienia od 9 do 70 dni w odprowadzaniu pobranych dochodów na rachunek budżetu państwa w stosunku do terminów określonych rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 24 lipca 2006 r.¹⁵. (str. 30)

W kolejnych dwóch jednostkach¹⁶ zostały wydane decyzje o umorzeniu zaległości na podstawie art. 42 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych¹⁷, chociaż przepisy tej ustawy nie miały zastosowania do umarzania należności z tytułu korzystania z nieruchomości Skarbu Państwa. (str. 32)

Siedem¹⁸, spośród 12 badanych jednostek, potrącało swój udział od wpływów osiągniętych z odsetek za nieterminowe wnoszenie należności z tytułu korzystania z nieruchomości Skarbu Państwa w nieprawidłowej wysokości, tj. niższej o 20% od należnej według obowiązujących przepisów art. 23 ust. 3 ugn (25%). W rezultacie, w latach 2008-2010 (do 30 września), dochody własne tych jednostek zostały uszczuplone łącznie o 317.495 zł. (str. 30-31)

---

¹² Miasta: Łódź, Piotrków Tryb. i Skierniewice oraz starostwa: kutnowskie, piotrkowskie, skierniewickie, i tomaszowskie,

¹³ starostwa: pabianickie, poddębickie, sieradzkie, zduńskowolskie i zgierskie,

¹⁴ Miasto Skierniewice i starostwo piotrkowskie,

¹⁵ Patrz przypis 8,

¹⁶ Miasto Łódź i starostwo zgierskie,

¹⁷ Dz. U. Nr 249, poz. 2104, ze zm.,

¹⁸ Miasta: Łódź i Skierniewice oraz powiaty: skierniewicki, piotrkowski, pabianicki, poddębicki i zgierski,

2.2.8. Księgi rachunkowe w czterech jednostkach¹⁹ nie były prowadzone rzetelnie: jedna z jednostek²⁰ naliczała odsetki od zaległości tylko od największych dłużników, kolejna²¹ ujmowała w księgach rachunkowych tylko odsetki zapłacone, bez kwartalnych przypisów odsetek od pozostałych przeterminowanych należności (na koniec III kwartału 2010 r. nie uwzględniono należnych odsetek w wysokości 1.075 tys. zł), a dwie²² nie odpisały z ewidencji zaległości w łącznej wysokości 200 tys. zł, pomimo zaistnienia okoliczności stanowiących podstawę do podjęcia takiej decyzji. (str. 31-32)

2.2.9. Sprawozdania z wykonania planu dochodów związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami - z wyjątkiem jednej z jednostek – sporządzane były rzetelnie. We wszystkich sprawozdaniach za 2008 r. sporządzonych przez jedno ze starostw²³, kwoty należności i zaległości z tytułu opłat za zarząd, użytkowanie i użytkowanie wieczyste nieruchomości wykazywano w niewłaściwej wysokości, tj. niższej od ujętych w ewidencji księgowej. (str. 33-34)

2.2.10. W latach 2008-2010 służby Wojewody Łódzkiego przeprowadziły wprawdzie kontrole w 16 starostwach w zakresie prawidłowości gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa, jednakże kontrole te nie oceniały skuteczności realizacji dochodów z tego tytułu, chociaż stanowią one ok. 40% ogółu dochodów w części 85/10 województwo łódzkie. Dopiero na rok 2011 zaplanowano kontrole finansowe w zakresie realizacji dochodów z gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa oraz wydatkowania dotacji celowych na te zadania, przeznaczanych m.in. na finansowanie kosztów sporządzania operatów szacunkowych nieruchomości. (str. 35)

2.2.11. Finansowe lub sprawozdawcze skutki nieprawidłowości wyniosły ogółem 1.825.988,50 zł.

Konsekwencją niektórych nieprawidłowości było naruszenie dyscypliny finansów publicznych (12 czynów, za które odpowiedzialność ponosi 18 osób) oraz podejrzenie popełnienia przestępstwa (4 osoby, 4 czyny) - str. 39-40.

---

¹⁹ Miasta: Łódź i Skierniewice oraz starostwa: skierniewickie i tomaszowskie,

²⁰ Starostwo Powiatowe w Skierniewicach,

²¹ Miasto Skierniewice,

²² Miasto Łódź i powiat tomaszowski,

²³ Starostwo Powiatowe w Skierniewicach,

2.3. Uwagi końcowe i wnioski

Na ocenę ogólną wpłynęły nieprawidłowości, które dotyczyły opieszałości bądź zaniechania działań w postępowaniu windykacyjnym oraz w dokonywaniu aktualizacji opłat za udostępnianie nieruchomości Skarbu Państwa, ponieważ miały one bezpośredni i podstawowy wpływ na poziom realizacji dochodów budżetu państwa. W skontrolowanych powiatach na ogół przestrzegane były procedury obowiązujące przy dokonywaniu sprzedaży oraz oddawaniu w trwały zarząd i wieczyste użytkowanie nieruchomości Skarbu Państwa, a także terminy odprowadzania dochodów na rachunek budżetu państwa.

W celu wyeliminowania stwierdzonych uchybień i nieprawidłowości, a zwłaszcza zwiększenia dochodów budżetowych, w wystąpieniach do skontrolowanych jednostek Najwyższa Izba Kontroli wnioskowała m.in. o:

- poprawę terminowości i skuteczności postępowań windykacyjnych, a w szczególności o stosowanie właściwych i skutecznych form egzekucyjnych,
- dokonywanie systematycznych aktualizacji opłat z tytułu trwałego zarządu i użytkowania wieczystego nieruchomości Skarbu Państwa.

W wystąpieniu do Wojewody Łódzkiego wnioskowano o zintensyfikowanie działań kontrolnych w zakresie realizacji dochodów, w tym windykacji zaległości, z tytułu gospodarowania nieruchomościami stanowiącymi własność Skarbu Państwa.

3. Ważniejsze wyniki kontroli

3.1. Charakterystyka stanu prawnego oraz uwarunkowań ekonomicznych i organizacyjnych

Zasady gospodarowania nieruchomościami stanowiącymi własność Skarbu Państwa określone zostały w ustawie o gospodarce nieruchomościami²⁴ („ugn”).

W skład zasobu nieruchomości Skarbu Państwa (art. 21 ugn) wchodzi nieruchomości, które stanowią przedmiot własności Skarbu Państwa i nie zostały oddane w użytkowanie wieczyste, oraz nieruchomości będące przedmiotem użytkowania wieczystego Skarbu Państwa.

Stosownie do art. 23 ust. 1 ugn, zasobem nieruchomości Skarbu Państwa gospodarują (z zastrzeżeniem wskazanych przepisów ustawy) starostowie, wykonujący zadania z zakresu administracji rządowej. W przepisie tym wymieniono obowiązki starostów wchodzące w zakres gospodarowania zasobem nieruchomości Skarbu Państwa, w tym m.in.:

- ewidencjonowanie nieruchomości zgodnie z katastrem nieruchomości,
- zapewnienie wyceny tych nieruchomości,
- sporządzanie planów wykorzystania zasobu,
- zbywanie oraz nabywanie, za zgodą wojewody, nieruchomości wchodzących w skład zasobu,
- wydzierżawianie, wynajmowanie i użyczanie nieruchomości wchodzących w skład zasobu,
- wykonywanie czynności związanych z naliczaniem należności za nieruchomości udostępniane z zasobu oraz prowadzenie windykacji tych należności.

Starostowie zostali również zobowiązani do:

- sporządzania rocznych sprawozdań z gospodarowania nieruchomościami zasobu i przekazywania ich wojewodzie w terminie do dnia 30 kwietnia roku następnego (art. 23 ust. 1a),

---

²⁴ Patrz przypis 4,

- ewidencjonowania nieruchomości Skarbu Państwa oddanych w wieczyste użytkowanie (art. 23 ust. 1b).

Ewidencjonowanie nieruchomości Skarbu Państwa powinno obejmować w szczególności (art. 23 ust. 1c):

- 1) oznaczenie nieruchomości według księgi wieczystej oraz katastru nieruchomości, a także jej powierzchni;
- 2) wskazanie dokumentu potwierdzającego posiadanie przez Skarb Państwa praw do nieruchomości, w przypadku braku księgi wieczystej;
- 3) przeznaczenie nieruchomości w planie miejscowym, a w przypadku jego braku - w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego;
- 4) wskazanie daty ostatniej aktualizacji opłaty rocznej nieruchomości Skarbu Państwa oddanych w użytkowanie wieczyste lub trwałe zarząd;
- 5) informacje o zgłoszonych roszczeniach do nieruchomości oraz o toczących się postępowaniach administracyjnych i sądowych.

Zgodnie z treścią art. 23 ust. 3 ugn (obowiązującą od 22 października 2007 r.)²⁵, od wpływów osiąganych ze sprzedaży, opłat z tytułu trwałego zarządu, użytkowania, czynszu dzierżawnego i najmu nieruchomości Skarbu Państwa, a także od wpływów osiąganych z opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości Skarbu Państwa oraz od odsetek za nieterminowe wnoszenie tych należności potrąca się 25% środków, które stanowią dochód powiatu, na obszarze którego położone są te nieruchomości.

Uregulowania odnoszące się do umów użytkowania, użytkowania wieczystego, sprzedaży, najmu, dzierżawy oraz użyczenia ujęte zostały w księgach drugiej i trzeciej kodeksu cywilnego²⁶, zaś w przypadku trwałego zarządu – w art. 104 i 107 Kodeksu postępowania administracyjnego²⁷, w związku z art. 45 ust. 1 i 2 ugn.

Za oddanie nieruchomości gruntowej w trwałe zarząd pobiera się opłaty roczne (art. 82 ugn), a za oddanie w użytkowanie wieczyste pobiera się pierwszą opłatę i opłaty roczne (art. 71 ugn). Opłaty roczne wnosi się przez cały okres użytkowania

---

²⁵ zmiana wprowadzona w ugn z dniem 22 października 2007 r. przez art. 1 pkt 7 lit. c ustawy z dnia 24 sierpnia 2007 r. o zmianie ustawy o gospodarce nieruchomościami oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 173, poz. 1218),

²⁶ Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, ze zm.),

²⁷ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.),

nieruchomości, w terminie do dnia 31 marca każdego roku, z góry za dany rok. Wysokość opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego i trwałego zarządu może być aktualizowana, nie częściej niż raz w roku, jeżeli wartość udostępnionej w ten sposób nieruchomości uległa zmianie (art. 77 i 87 ugn).

Tryb i zasady planowania przez powiaty dochodów z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa (uzyskiwanych w związku z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej zleconych jednostkom samorządu terytorialnego), regulowały przepisy obowiązującego do dnia 31 grudnia 2010 r. rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 lipca 2006 r.²⁸.

W terminie 21 dni od dnia ogłoszenia ustawy budżetowej na dany rok dysponent części budżetowych przekazują jednostce samorządu terytorialnego informacje o kwotach dotacji celowych i kwotach dochodów, wynikających z podziału kwot określonych w ustawie budżetowej (§ 3 ust. 4). W oparciu o te dane zarząd jednostki samorządu terytorialnego opracowuje projekt planu finansowego, podlegający uchwaleniu przez organ stanowiący tej jednostki (§ 4 i 6 rozporządzenia).

Pobrane dochody budżetowe związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostce samorządu terytorialnego ustawami, pomniejszone o określone w odrębnych przepisach dochody budżetowe przysługujące jednostce samorządu terytorialnego z tytułu wykonywania tych zadań, winny być przekazane przez zarząd jednostki samorządu terytorialnego na rachunek bieżący dochodów dysponenta części budżetowej w terminach odpowiednio do 15. i 25. dnia danego miesiąca (§ 8 ust. 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 lipca 2006 r.).

Zasady rachunkowości i plan kont dla prowadzenia ewidencji opłat i niepodatkowych należności budżetowych realizowanych przez organy podatkowe jednostek samorządu terytorialnego, ujęte zostały w rozporządzeniach Ministra Finansów: z dnia 21 czerwca 2006 r.²⁹ (od 1 stycznia 2011 r. obowiązuje w tym zakresie

---

²⁸ Patrz przypis 8,

²⁹ rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 21 czerwca 2006 r. w sprawie zasad rachunkowości i planu kont w zakresie ewidencji podatków, opłat i niepodatkowych należności budżetowych dla organów podatkowych jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. Nr 112, poz. 761 ze zm.),

rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 25 października 2010 r.³⁰) oraz z dnia 28 lipca 2006 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych jednostek sektora finansów publicznych³¹ (z dniem 31 lipca 2010 r. weszło w życie obowiązujące w tym zakresie rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r.³²).

Zasady te obejmują m.in. prowadzenie ewidencji księgowej należnych i pobranych opłat oraz odsetek od należności i zobowiązań (przypisy, odpisy, wpłaty, zwroty) oraz kontrolę terminowej realizacji zobowiązań i likwidacji nadpłat należności budżetowych. Jednostki samorządu terytorialnego mogą określać szczegółowe zasady rozliczeń wpłat opłat i niepodatkowych należności budżetowych.

Stosownie do postanowień art. 5 ust 2 pkt 4 lit. a) ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych³³ (zwanej dalej „ufp”), dochodami publicznymi są dochody z mienia jednostek sektora finansów publicznych, do których zalicza się w szczególności wpływy z umów najmu, dzierżawy i innych umów o podobnym charakterze. W art. 111 w pkt 8 ufp określono, że dochodami niepodatkowymi budżetu państwa są dochody z najmu, dzierżawy oraz z innych umów o podobnym charakterze, dotyczące składników majątkowych Skarbu Państwa, o ile odrębne ustawy nie stanowią inaczej.

Pobieranie dochodów budżetowych następuje na zasadach i w terminach wynikających z obowiązujących przepisów (art. 162 pkt 1 ufp).

Dochody pobierane przez powiaty z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa są dochodami należnymi budżetowi państwa, osiągniętymi w związku z realizacją zleconych zadań z zakresu administracji rządowej i powinny być odprowadzane na rachunek dysponenta części budżetowej.

---

³⁰ rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 25 października 2010 r. w sprawie zasad rachunkowości oraz planów kont dla organów podatkowych jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. Nr 208, poz. 1375),

³¹ rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 lipca 2006 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych jednostek sektora finansów publicznych (Dz. U. Nr 142, poz. 1020 ze zm.),

³² rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 128, poz. 861),

³³ Dz. U. Nr 157, poz. 1240, ze zm.,

Należności powstałe z tytułu zawieranych umów określonych w Kodeksie cywilnym³⁴, niezapłacone w określonym terminie, dochodzone są w drodze egzekucji sądowej, na podstawie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego³⁵.

Należności wynikające z oddania nieruchomości w trwały zarząd, jako powstałe w drodze decyzji administracyjnej, dochodzone są w trybie ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji³⁶. Egzekucję administracyjną stosuje się do obowiązków określonych w art. 2 tej ustawy i wynikających z decyzji lub postanowień właściwych organów albo w zakresie administracji rządowej bezpośrednio z przepisów prawa, chyba że przepis szczególny zastrzega dla tych obowiązków tryb egzekucji sądowej (art. 3 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji).

Zgodnie z treścią § 2 i 3 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 listopada 2001 r.³⁷, wierzyciel zobowiązany jest do systematycznej kontroli terminowości zapłaty zobowiązań pieniężnych, a jeżeli należność nie zostanie zapłacona w terminie określonym w decyzji, wierzyciel wysyła do zobowiązanego upomnienie, z zagrożeniem wszczęcia egzekucji po upływie siedmiu dni od dnia doręczenia upomnienia.

Zgodnie z art. 118 Kc okres przedawnienia dla roszczeń o świadczenia okresowe wynosi trzy lata, a bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne (art. 120 Kc). Bieg przedawnienia przerywa w szczególności każda czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwzięta bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia, uznanie roszczenia przez osobę, przeciwko której roszczenie przysługuje oraz przez wszczęcie negocjacji (art. 123 § 1 Kc). Roszczenie stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu lub innego organu powołanego do rozpoznawania spraw danego rodzaju albo orzeczeniem sądu polubownego, jak również roszczenie stwierdzone ugodą zawartą przed sądem albo przed sądem polubownym albo ugodą zawartą przed mediatorem i zatwierdzoną przez sąd,

---

³⁴ Patrz przypis 26,

³⁵ Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43, poz. 296, ze zm.),

³⁶ Dz. U. z 2005 r. Nr 229, poz. 1954, ze zm.

³⁷ rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 22 listopada 2001 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. Nr 137, poz. 1541, ze zm.),

przedawnia się z upływem lat dziesięciu, chociażby termin przedawnienia roszczeń tego rodzaju był krótszy. Jeżeli stwierdzone w ten sposób roszczenie obejmuje świadczenia okresowe, roszczenie o świadczenia okresowe należne w przyszłości ulega przedawnieniu trzyletniemu (art. 125 Kc).

Ustawa z 29 września 1994 r. o rachunkowości³⁸ (zwana dalej „ustawą o rachunkowości” lub „uor”), określa w szczególności zasady prowadzenia ksiąg rachunkowych (w art. 4 ust. 1 oraz art. 24 ust. 1 i 2). Stanowią one, że jednostki obowiązane są stosować przyjęte zasady (politykę) rachunkowości, rzetelnie i jasno przedstawiając sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy, a księgi rachunkowe uznaje się za rzetelne, jeżeli dokonane w nich zapisy odzwierciedlają stan rzeczywisty.

Ponadto, zgodnie z zasadami wskazanymi w art. 4 i 6 tej ustawy, w księgach rachunkowych, a w konsekwencji w sprawozdaniu finansowym, winny być ujmowane wszystkie osiągnięte i przypadające na rzecz jednostki przychody i obciążające je koszty związane z tymi przychodami dotyczące danego roku obrotowego, niezależnie od terminu ich zapłaty. Jednostki wyceniają na dzień bilansowy aktywa i pasywa (według zasad określonych w art. 28), w tym m.in. należności i zobowiązania w kwocie wymagającej zapłaty. Zgodnie z art. 35 b ustawy o rachunkowości, wartość należności aktualizuje się uwzględniając stopień prawdopodobieństwa ich zapłaty poprzez dokonanie odpisu aktualizującego, zaliczając odpisy aktualizujące wartość należności odpowiednio do pozostałych kosztów operacyjnych lub do kosztów finansowych - zależnie od rodzaju należności, której dotyczy odpis aktualizacji.

Kwartalne sprawozdania Rb-27ZZ z wykonania planu dochodów związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami (w tym z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa), sporządzane są ze szczególnością i terminach określonych w Instrukcji stanowiącej załącznik nr 34 i 38 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 27 czerwca 2006 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej, obowiązującego do 8 lutego 2010 r., a po tej dacie – odpowiednio załączniki nr 39

---

³⁸ Dz. U. z 2009 roku, Nr 152, poz. 1233, ze zm.

i 44 do wydanego w tej sprawie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 r.³⁹

Uregulowania dotyczące odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych zawarte są w ustawie z 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych⁴⁰, zwanej dalej „uondfp”. Ustawa ta określa m.in. zasady i zakres odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, organy właściwe oraz postępowanie w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych (art. 1 ustawy), a katalog czynów stanowiących naruszenie dyscypliny finansów publicznych zawarty został w art. 5-18 a tej ustawy.

Zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie⁴¹, reprezentantem Skarbu Państwa na terenie województwa jest wojewoda. Kontroluje on pod względem legalności, gospodarności i rzetelności wykonywanie przez organy samorządu terytorialnego zadań z zakresu administracji rządowej, realizowanych przez nie na podstawie ustawy lub porozumienia z organami administracji rządowej (art. 3 ust. 2) odpowiadając, jako przedstawiciel Rady Ministrów, za wykonywanie polityki rządu w województwie (art. 22 tej ustawy).

*
*   *

Powierzchnia nieruchomości Skarbu Państwa w województwie łódzkim, w tym udostępnionych w trybie określonym w ugn, według stanu na koniec roku 2008, 2009 i 2010, wynosiła:

Wyszczególnienie	Stan na koniec:		
	2008 r.	2009 r.	2010 r.
1. Ogólna powierzchnia (ha) działek Skarbu Państwa o uregulowanym stanie prawnym	23.385	24.548	24.825
2. Powierzchnia (ha) działek Skarbu Państwa udostępnionych w trybie określonym w ustawie o gospodarce nieruchomościami, w tym:	19.388	19.907	19.832
a) przekazanych w użytkowanie wieczyste	11.954	12.094	11.932
b) będących w zasobie nieruchomości Skarbu Państwa, z tego:	7.434	7.813	7.900
- w trwałym zarządzie	4.412	4.618	4.642
- udostępnionych nieodpłatnie (użytkowanie)	2.014	2.196	2.232
- udostępnionych odpłatnie w innej formie (dzierżawa, najem, użytkowanie)	974	977	1.008

* Źródło: według zbiorczych danych przedstawionych przez Wydział Geodezji Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego

³⁹ odpowiednio: Dz. U. Nr 115, poz. 781 ze zm. i Dz. U. Nr 20, poz. 103,

⁴⁰ Dz. U. z 2005 r. Nr 14, poz. 114 ze zm.

⁴¹ Dz. U. Nr 31, poz. 206, wcześniej art. 15 pkt 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2001 r. Nr 80 poz. 872),

Ogólna powierzchnia nieruchomości Skarbu Państwa w 12 objętych kontrolą powiatach wynosiła 10.387 ha w 2008 r., 11.375 ha w 2009 r. oraz 10.812 ha na dzień 30 września 2010 r., co stanowiło odpowiednio 44,4%, 46,3% oraz 43,6% ogólnej, o uregulowanym stanie prawnym, powierzchni nieruchomości Skarbu Państwa w województwie. Największy udział (odpowiednio 98,7%, 99,1% i 98,7%) miały nieruchomości oddane w wieczyste użytkowanie i trwałe zarząd. Powierzchnia nieruchomości oddanych w wieczyste użytkowanie w badanym okresie wzrosła z 6.225 ha do 6.288 ha (o 1%), a pozostających w trwałym zarządzie z 4.032 ha do 4.389 ha (o 8,8%).

Dochody uzyskiwane w latach 2008-2010 z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa w części 85/10 – województwo łódzkie ilustruje poniższa tabela:

(w tys. zł)

Rok	Wyszczególnienie	Należności	* (%)	Dochody wykonane ogółem	* (%)	dochody przekazane	* (%)	należności pozostałe do zapłaty	* (%)	zaległości	* (%)
2008	w rozdziale 70005, z tego	99 529	100	69 988	100	53 411	100	29 730	100	27 854	100
	§ 0470	62 613	62,9	46 151	65,9	34 778	65,1	16 645	56,0	16 584	59,5
	§ 0770	17 073	17,2	15 136	21,6	11 362	21,3	1 938	6,5	664	2,4
2009	w rozdziale 70005, z tego	93 273	100	63 584	100	48 278	100	29 845	100	28 248	100
	§ 0470	65 467	70,2	48 582	76,4	36 482	75,6	17 040	57,1	16 918	59,9
	§ 0770	11 167	12,0	9 371	14,7	7 355	15,2	1 796	6,0	698	2,5
2010	w rozdziale 70005, z tego	100 524	100	66 798	100	50 293	100	34 346	100	32 631	100
	§ 0470	70 421	70,1	51 788	77,5	38 842	77,2	19 251	56,0	19 229	58,9
	§ 0770	10 814	10,8	9 199	13,8	6 899	13,7	1 615	4,7	749	2,3

* udział w wartości ogółem danego roku

Źródło: Sprawozdania Rb-27 ZZ z wykonania planu dochodów budżetowych związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami za 4 kwartały roku 2008, 2009 i 2010

Dochody odprowadzone na rachunek dysponenta części budżetowej przez wszystkie powiaty stanowiły odpowiednio 43,4%, 39,2% oraz 38,4% wykonanych dochodów części 85/10, a dochody ogółem odprowadzone przez kontrolowane jednostki stanowiły odpowiednio: 36,1%, 32,5% oraz 30,2% dochodów części 85/10.

Najwyższe kwoty wykonanych przez powiaty województwa łódzkiego dochodów z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa dotyczą § 0470 - wpływy z opłat za zarząd, użytkowanie i użytkowanie wieczyste nieruchomości oraz § 0770 - wpłaty z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości.

Wykazywane w dziale 700 Gospodarka mieszkaniowa, rozdziale 70005 Gospodarka gruntami i nieruchomościami, zaległości z tytułu udostępniania i sprzedaży nieruchomości Skarbu Państwa w latach 2008-2010 systematycznie wzrastały, a w porównaniu do uzyskanych przez powiaty dochodów z tego tytułu stanowiły odpowiednio 39,8%, 44,4% oraz 48,9%. W 12 powiatach objętych kontrolą zaległości

te wynosiły łącznie: 26.522 tys. zł na koniec 2008 r., 27.053 tys. zł na koniec 2009 r. oraz 31.030 tys. zł na koniec 2010 r. i stanowiły odpowiednio 95,2%, 95,8% oraz 95,1% zaległości ogółem części budżetowej, wykazywanych w rozdziale 70005.

Szczegółowe dane o planowanych i uzyskanych w województwie łódzkim dochodach z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa, a także kwotach należności i zaległości, przedstawiono w załączniku nr 3.

3.2. Istotne ustalenia kontroli

3.2.1. Planowanie dochodów

Uzyskane i odprowadzone przez kontrolowane jednostki dochody budżetu państwa z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa wyniosły: 44.396 tys. zł w 2008 r., 39.926 tys. zł w 2009 r. oraz 35.637 tys. zł do 30 września 2010 r., co stanowiło odpowiednio: 181%, 103,6% oraz 83,4% planowanych wpływów z tego tytułu. Dochody te, jako wpływy z zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, wszystkie kontrolowane jednostki ujmowały w planach finansowych w wysokościach wynikających z informacji przekazanych przez Wojewodę Łódzkiego stosownie do § 3 ust. 4 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 lipca 2006 r.⁴²

Zestawienia planowanych i wykonanych dochodów z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa przedstawiono w tabelach umieszczonych w załączniku nr 4.

Do wysokiej realizacji planu dochodów w 2008 r. przyczyniła się korzystna koniunktura na rynku nieruchomości (sprzedano nieruchomości o wartości 10.586 tys. zł) oraz nieuwzględnienie (zgodnie z art. 78 ust. 1 ugn⁴³) w projekcie planu na 2008 r. wzrostu opłat na skutek aktualizacji wartości nieruchomości dokonanych w 2007 r.

Plany finansowe z zakresu administracji rządowej w 10 starostwach sporządzono prawidłowo, ale dwa starostwa przekazały je do Wojewody Łódzkiego z opóźnieniem

---

⁴² Patrz przypis 8,

⁴³ Właściwy organ zamierzający zaktualizować opłatę roczną z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej powinien wypowiedzieć na piśmie wysokość dotychczasowej opłaty, do dnia 31 grudnia roku poprzedzającego, przysyłając równocześnie ofertę przyjęcia jej nowej wysokości. W wypowiedzeniu należy wskazać sposób obliczenia nowej wysokości opłaty i pouczyć użytkownika wieczystego o sposobie zakwestionowania wypowiedzenia. Do wypowiedzenia dołącza się informację o wartości nieruchomości określonej przez rzeczoznawcę majątkowego oraz o miejscu, w którym można zapoznać się z operatem szacunkowym.

w stosunku do terminów określonych w § 6 ust. 4 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 lipca 2006 r.⁴⁴ (powinny być przekazane nie później niż 30 dni od dnia uzyskania informacji od dysponenta części budżetowej o kwotach ujętych w układzie wykonawczym budżetu państwa), ponieważ rady tych powiatów nie podjęły w tym terminie uchwał budżetowych. I tak:

- w powiecie zduńskowolskim plan dochodów na rok 2009 przyjęty został przez Radę Powiatu po 52 dniach, a na rok 2010 po 34 dniach od uzyskania danych od Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego (w wymaganym terminie przesłano do Wojewody Łódzkiego projekty planu dochodów);
- w powiecie skierniewickim plan dochodów na 2010 r. Rada Powiatu uchwaliła po upływie 39 dni od daty otrzymania informacji o wynikających z ustawy budżetowej kwotach dochodów.

W dwóch innych jednostkach dochody własne z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa planowano w niewłaściwej wysokości, tj. niezgodnie z art. 23 ust. 3 ugn:

- w latach 2008-2010, w budżetach Miasta Piotrków Tryb. i Starostwa Piotrkowskiego przyjęto udziały tych jednostek wynoszące 25% od kwot dochodów podlegających przekazaniu do budżetu państwa, zamiast od wpływów ogółem. Nieprawidłowości te wyjaśniano pomyłką.

3.2.2. Ewidencjonowanie nieruchomości

W 11 starostwach (za wyjątkiem pabianickiego), ewidencję nieruchomości pozostających w zasobie Skarbu Państwa oraz nieruchomości Skarbu Państwa oddanych w użytkowanie wieczyste, prowadzono zgodnie z wymogami art. 23 ust. 1c ugn. W trzech starostwach wystąpiło jednak 5 przypadków zwłoki w ewidencjonowaniu zmian oraz drobne różnice pomiędzy dokumentacją a rejestrem, spowodowanych niedopatrzeniem i nieuwagą pracowników. W szczególności:

- w Urzędzie Miasta Łodzi przy dwóch nieruchomościach stwierdzono różnice dotyczące adresu i oznaczenia obrębu, a przy jednej nieruchomości Miejski Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Łodzi nie ujawnił ustanowionego od 5 grudnia 2008 r. trwałego zarządu (rozbieżności te zostały skorygowane przez jednostkę w trakcie kontroli NIK);

⁴⁴ Patrz przypis 8,

- w Starostwie Skierniewickim w jednej sprawie decyzję, która wymagała dokonania zmian w ewidencji, zarejestrowano dopiero po upływie 56 dni od daty jej wpływu do Starostwa;
- w Starostwie Zduńskowolskim dla nieruchomości oddanej w trwały zarząd na rzecz Centralnej Bazy Rezerw Sanitarno-Przeciwepidemicznych, wg stanu na 31 marca 2008 r. w ewidencji wykazano powierzchnię 0,6200 ha, chociaż w wyniku przeprowadzonej w 2004 r. modernizacji ewidencji gruntów powierzchnię tej nieruchomości ustalono na 0,6305 ha. Stosownych korekt w ewidencji nieruchomości Skarbu Państwa dokonano na dzień 31 marca 2009 r.

W Starostwie Powiatowym w Pabianicach w ewidencji nieruchomości Skarbu Państwa na dzień 30 września 2010 r. ujętych było 198 nieruchomości. Analiza dokumentacji dotyczącej 20 nieruchomości wykazała, że w 10 przypadkach zapisy w ewidencji były niezgodne z dokumentacją źródłową. Niezgodności te dotyczyły m.in. powierzchni nieruchomości, oznaczenia obrębów i nazw ulic oraz numerów ksiąg wieczystych. W ocenie NIK, rejestry te prowadzone były w sposób nierzetelny.

3.2.3. Ustalanie opłat

W latach 2008-2010 (do 30 września) kontrolowane starostwa dokonały sprzedaży ogółem 304 działek stanowiących własność Skarbu Państwa o łącznej powierzchni 147,2 ha. Uzyskane z tego tytułu dochody wyniosły 23.231 tys. zł (10.586 tys. zł w 2008 r., 8.032 tys. zł w 2009 r. i 4.613 tys. zł za 3 kwartały 2010 r.) i stanowiły 19,4% dochodów z nieruchomości Skarbu Państwa odprowadzonych w tym okresie na dochody części 85/10 województwo łódzkie.

W dziewięciu kontrolowanych starostwach państwowym jednostkom organizacyjnym oddano w trwały zarząd ogółem 110 działek o łącznej powierzchni 179,9 ha. W użytkowanie wieczyste przekazano w tym okresie dwie nieruchomości (obie w Urzędzie Miasta Łodzi) o łącznej powierzchni 259 m² i wartości 67 tys. zł.

Analiza prawidłowości postępowań w zakończonych w badanym okresie sprawach, dotyczących sprzedaży oraz oddania w trwały zarząd i użytkowanie wieczyste nieruchomości Skarbu Państwa wykazała, że postępowania te przeprowadzone zostały rzetelnie, z zachowaniem wymogów określonych w ugn.

Stawki rocznych opłat z tytułu wieczystego użytkowania lub trwałego zarządu na nieruchomościach Skarbu Państwa ustalane były na ogół zgodnie z przepisami art. 72 i 83 ugn, za wyjątkiem jednostkowych przypadków w trzech starostwach. I tak:

- *Starosta Skierniewicki nie ustalił opłaty za użytkowanie wieczyste dwóch nieruchomości (trzech działek) o powierzchni 0,45 ha za lata 2004-2010. Opłaty te ustalono dopiero w październiku 2009 r., w wysokości 521 zł (z zastosowaniem błędnej stawki 1% zamiast 3%) dla jednej nieruchomości oraz w wysokości 1.771,60 zł (wg stawki 3%) dla drugiej – łącznie 2.292,60 zł. W styczniu 2010 r. skorygowano niewłaściwą stawkę za pierwszą z nich - od 2011 r. opłaty wyniosą odpowiednio 1.563 zł i 1.771,60 zł - łącznie 3.334,60 zł.*

Ponad pięcioletnia zwłoka w określeniu wartości przedmiotowych nieruchomości (operaty zlecono dopiero w 2009 r.) spowodowała, że w okresie od 2004 r. Starostwo nie ustaliło dochodów z tytułu opłaty za ich użytkowanie. Działanie takie zostało ocenione jako nierzetelne i niegospodarne, naruszające określoną w art. 71 ugn zasadę rocznego wnoszenia opłat.

Ponadto, uznanie za nieobowiązujące zawiadomień z 29 października 2009 r. na rok 2010 spowodowało, że mimo posiadania już wówczas przez Starostwo niezbędnych dokumentów, konieczne było wydanie kolejnego zawiadomienia o ustaleniu stawek na 2011 r., a w konsekwencji nieustalenie opłaty jeszcze za rok 2010 w wysokości 3.334,60 zł. Opóźnienie w ustaleniu opłaty rocznej wyjaśniano koniecznością sporządzenia operatów szacunkowych określających wartość tych nieruchomości oraz brakiem środków na zlecenie tych szacunków.

Z ustaleń kontroli wynikało, że w badanym okresie starostwo otrzymywało dotacje celowe na realizację zadań z zakresu administracji rządowej w zaplanowanej wysokości.

W świetle art. 5 ust. 1 pkt 1 uodfp⁴⁵, nieustalenie należności Skarbu Państwa i jednostki samorządu terytorialnego, lub ustalenie tej należności w wysokości niższej niż wynikająca z prawidłowego obliczenia, stanowi naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

Ponadto:

- *w Urzędzie Miasta Skierniewice wskutek błędnego zastosowania stawki opłaty z tytułu trwałego zarządu w wysokości 1% zamiast 0,3%, jak stanowi art. 83 ust. 2 pkt 2 ugn, opłata za lata 2008-2010 dla Miejskiego Inspektoratu Weterynarii w Skierniewicach została zawyżona o kwotę 7.358 zł (2.452,80 zł rocznie),*

---

⁴⁵ Patrz przypis 40

- w Urzędzie Miasta Łodzi w przypadku nieruchomości użytkowanej przez GDDKiA, stosowana była stawka opłaty rocznej 3% od wartości nieruchomości, ustalona na podstawie oświadczenia Kierownika Urzędu Rejonowego w Łodzi z 1992 r. Stosownie do postanowień art. 83 ust. 1 i 2 ugn, stawki procentowe opłat rocznych z tytułu trwałego zarządu - w zależności od celu, na jaki nieruchomość została oddana - wynoszą od 0,1% do 1% ceny nieruchomości.

Ustawa o gospodarce nieruchomościami⁴⁶ nie precyzuje częstotliwości dokonywania aktualizacji opłat rocznych z tytułu użytkowania wieczystego i trwałego zarządu. Stosownie do art. 77 i 87 ugn wysokość opłaty rocznej może być aktualizowana, nie częściej niż raz w roku, jeżeli wartość nieruchomości ulegnie zmianie. Aktualizacji dokonuje się z urzędu lub na wniosek użytkownika nieruchomości, na podstawie wartości ustalonej przez rzeczoznawcę majątkowego.

Na podstawie analizy prawidłowości ustalania opłat za użytkowanie wieczyste i trwały zarząd 3.313 (37%) działek stwierdzono, że aktualizacje były dokonywane w oparciu o operaty szacunkowe sporządzane przez uprawnionych rzeczoznawców, jednakże udział opłat zaktualizowanych w latach 2008-2010 w poszczególnych powiatach był bardzo zróżnicowany – wynosił od 12% w Mieście Piotrków Trybunalski do 80% w powiecie kutnowskim.

Analiza częstotliwości aktualizacji opłat wykazała, że dla 1.386 działek (41,8% badanych) zostały one ustalone w latach 2008-2010, dla 1.492 działek (45,1% badanych) w latach 2004-2007, a dla 435 działek (13,1% badanych) przed rokiem 2004. W niektórych przypadkach aktualizacji nie przeprowadzano nawet od 15 lat.

Jednostki, w których dokonywano w badanym okresie najmniej aktualizacji, jako przyczyny podawały m.in. niewystarczające środki finansowe oraz ograniczone możliwości kadrowe.

W kontrolowanych jednostkach nie stwierdzono jednak przypadków występowania o zwiększenie planowanych kwot dotacji celowych z przeznaczeniem na sfinansowanie kosztów operatów szacunkowych, natomiast problemy kadrowe powinny być rozwiązywane w ramach odpowiedniej organizacji pracy starostwa.

Działania takie oceniono jako nierzetelne i niegospodarne, ponieważ przy systematycznie rosnących cenach nieruchomości – co wskazywano w opracowanych

---

⁴⁶ Patrz przypis 4,

operatach szacunkowych – niedokonywanie sukcesywnych aktualizacji opłat rzutowało w sposób istotny na wysokość dochodów z tego tytułu. Przykładowo:

- w Starostwie Powiatowym w Piotrkowie Tryb. wykonano operaty szacunkowe dla 96 nieruchomości (279 działek), tj. dla 63% spośród wszystkich 443 działek oddanych odpłatnie w trwałe zarząd i wieczyste użytkowanie. Skutkiem dokonanych aktualizacji było zwiększenie wysokości opłat za korzystanie z tych nieruchomości łącznie z kwoty 143.096 zł do 410.679 zł, tj. o 267.583 zł (o 187%). Wydatki na aktualizacje wycen wyniosły 53.562 zł, co stanowiło 30% dotacji otrzymanych od Wojewody Łódzkiego (178.618 zł);
- w Starostwie Powiatowym w Zgierzu w 2008 roku nie dokonywano przeszacowania wartości nieruchomości oddanych w trwałe zarząd i użytkowanie wieczyste. W latach 2009-2010 (do 30 września) dokonano przeszacowania łącznie 103 nieruchomości (13,1% ogólnej liczby), z których 49 posiadało ostatnią wycenę sporządzoną w latach 1996 - 2002. Wynikiem tego przeszacowania było zwiększenie opłaty rocznej w 2010 r. łącznie o kwotę 725 tys. zł (o 40,8%);
- w Starostwie Powiatowym w Skierniewicach przeprowadzono aktualizację opłat dla 127 użytkowników nieruchomości Skarbu Państwa, w tym dla 125 spośród 205 użytkowników wieczystych (61%). Skutkiem dokonanych aktualizacji było zwiększenie wysokości rocznej opłaty za korzystanie z tych nieruchomości o łącznej powierzchni 10,6 ha z 2 tys. zł do 35 tys. zł (ponad szesnastokrotnie).

Ponadto, szacunki nieruchomości dokonywane w długich odstępach czasu wykazywały duży wzrost ich wartości, a tym samym i opłat, co skłaniało użytkowników do ich zaskarżania do samorządowych kolegiów odwoławczych, które z reguły orzekały obniżanie ustalonych opłat. I tak:

- w Starostwie Powiatowym w Zduńskiej Woli opracowano w kontrolowanym okresie 50 operatów szacunkowych dla 14,5% nieruchomości Skarbu Państwa z terenu powiatu, z których 43 sporządzono w celu aktualizacji opłat rocznych, ustalonych uprzednio w latach 1993-2004 (7 opracowano dla ustalenia wartości nieruchomości planowanych do sprzedaży w 2011 r.). W trzech przypadkach, w wyniku odwołań do Samorządowego Kolegium Odwoławczego o ustalenie, że aktualizacja opłaty rocznej jest nieuzasadniona albo jest uzasadniona w innej

wysokości, SKO każdorazowo orzekło niższe opłaty od ustalonych przez Starostę (łącznie na 2010 r. opłaty obniżono z kwoty 101.445 zł do 55.145 zł);

3.2.4. Windykacja należności

Zaległości z tytułu udostępniania i sprzedaży nieruchomości Skarbu Państwa w kontrolowanych jednostkach systematycznie wzrastały. Wynosiły one łącznie 26.522 tys. zł na koniec 2008 r., 27.053 tys. zł na koniec 2009 r. oraz 31.030 tys. zł na koniec 2010 r. W relacji do dochodów uzyskanych przez te jednostki z omawianego tytułu, zaległości te stanowiły odpowiednio 45,7%, 51,1% i 59%. W ich strukturze dominowały zaległości w opłatach za użytkowanie wieczyste, podlegające egzekucji sądowej.

Ustalenia w zakresie prowadzonej windykacji przedstawia poniższe zestawienie:

(w tys. zł)								
Lp.	Wyszczególnienie	Rok	Kwota zaległości wg stanu na koniec okresu	w tym:			Kwota odzyskana w wyniku egzekucji	Kwota zaległości wobec której nie podjęto czynności windykacyjnych
				Kwota zaległości na które wystawiono wezwania do zapłaty, nakazy zapłaty lub upomnienia	Kwota zaległości objęta egzekucją administracyjną	Kwota zaległości objęta egzekucją sądową		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	§ 0470 Trwały zarząd i użytkowanie wieczyste	2008	15 473	11 734	131	14 216	9 104	1 933
		2009	15 891	10 828	15	10 782	8 884	1 902
		2010*	19 466	14 048	289	13 583	10 027	2 291
2	§ 0750 Najem i dzierżawa	2008	78	49	0	0	5	12
		2009	78	47	0	0	26	0
		2010*	96	63	0	2	41	0
3	§ 0770 Sprzedaż	2008	655	30	0	694	1	6
		2009	685	70	0	730	25	6
		2010*	770	211	0	725	106	15
4	Inne formy – m.in. przekształcenie prawa wieczystego użytkowania w prawo własności, odsetki (§ 0760, 0570, 0690, 0870, 0910, 0920, 0970)	2008	10 315	434	1 326	1 526	31	105
		2009	10 399	1 655	1 376	1 561	71	38
		2010*	11 159	345	1 443	1 770	55	29
Razem, w tym:		2008	26 522	12 247	1 458	16 437	9 141	2 056
		2009	27 053	12 600	1 391	13 074	9 005	1 946
		2010*	31 492	14 667	1 732	16 080	10 228	2 336

* za okres od 1 stycznia do 30 września 2010 r.

** przedstawione w tabeli działania windykacyjne obejmują zarówno kwoty zaległości roku bieżącego, jak i z lat ubiegłych

Zaległości objęte egzekucją sądową na koniec 2008 r. stanowiły 62% ogółu zaległości, na koniec 2009 r. - 48,3% oraz na dzień 30 września 2010 r. - 53,2%, a objęte egzekucją administracyjną odpowiednio: 5,5%, 5,1% oraz 5,8%. W wyniku

prowadzonych postępowań windykacyjnych (wysyłanie upomnień, wezwań do zapłaty, wniosków do sądu i działań egzekucyjnych) w badanym okresie uzyskano wpłaty w łącznej kwocie 28.374 tys. zł, ale w żadnym z kontrolowanych powiatów stan zaległości nie uległ zmniejszeniu. Świadczy to o niskiej skuteczności prowadzonych działań, a potwierdza tę ocenę wzrost kwoty zaległości, wobec których nie podjęto czynności windykacyjnych z 1.946 tys. zł na koniec 2009 r. do 2.336 tys. zł na koniec września 2010 r.

Badania kontrolne w zakresie terminowości i prawidłowości prowadzonych postępowań windykacyjnych, przeprowadzone na próbie 308 największych zaległości (według stanu na dzień 30 września 2010 r.) wykazały, że tylko w pięciu starostwach (pabianickim, poddębickim, sieradzkim, zduńskowolskim i zgierskim) na ogół prawidłowo prowadzono czynności windykacyjne, m.in. poprzez niezwłoczne (lub zgodne z wewnętrznymi regulacjami) wysyłanie upomnień i wezwań do zapłaty oraz terminowe kierowanie pozwów do sądów. Spłatę zaległości zabezpieczano też poprzez ich zgłaszanie do masy upadłościowej lub likwidatorom. Jednakże tylko 3 spośród kontrolowanych jednostek⁴⁷ występowały o hipoteczne zabezpieczenie należności w przypadkach nieskutecznej egzekucji.

W pozostałych 7 starostwach⁴⁸ działania windykacyjne prowadzone były nierzetelnie i ograniczały się głównie do wystawiania (nawet kilkukrotnych) wezwań do zapłaty zaległości. Nie kierowano natomiast spraw na drogę egzekucji sądowej lub czynności te starostwa prowadziły opieszale.

Nieprawidłowości te były m.in. następstwem braku wewnętrznych uregulowań dotyczących trybu i terminów podejmowania przez komórki organizacyjne Urzędu poszczególnych czynności windykacyjnych oraz nieskutecznej kontroli funkcjonalnej i zarządczej.

Skutkowało to m.in. dopuszczeniem do przedawnienia części zaległości w dwóch starostwach w łącznej kwocie 92 tys. zł⁴⁹, co stanowiło naruszenie dyscypliny finansów publicznych określone w art. 5 ust. 1 pkt 3 uondfp. Na przykład:

- w Starostwie Powiatowym w Piotrkowie Tryb., spośród 30 objętych badaniem wezwań do zapłaty, obejmujących zaległości w kwocie 63,8 tys. zł - 21 na kwotę

---

⁴⁷ powiaty: poddębicki, zduńskowolski i zgierski,

⁴⁸ Miasta: Łódź, Piotrków Tryb. i Skierniewice oraz starostwa: kutnowskie, piotrkowskie, skierniewickie i tomaszowskie,

⁴⁹ Miasto Skierniewice oraz powiat piotrkowski,

47,3 tys. zł wystawiono po upływie 2 do 10 miesięcy, a 9 na kwotę 16,5 tys. zł po okresie 15 do 33 miesięcy od daty powstania zaległości. Ponadto Starostwo nie podjęło żadnych działań windykacyjnych do zaległości 5 dłużników na łączną kwotę 243,2 tys. zł za lata 2004-2010, w tym do zaległości dwóch dłużników w upadłości: w kwocie 36,7 tys. za lata 2004-2005 oraz w kwocie 3,5 tys. zł za lata 2006-2007. Do czasu zakończenia postępowania upadłościowego prowadzonego wobec tych podmiotów, nie zgłoszono wierzytelności do masy upadłości. Wynikiem braku działań windykacyjnych było dopuszczenie do przedawnienia należności w łącznej kwocie 47,8 tys. zł. Ponadto, wobec kwoty 54 tys. zł nie występowano na drogę postępowania sądowego, pomimo bezskuteczności działań windykacyjnych;

- w Urzędzie Miasta Skierniewice analiza zaległości na kwotę 73,3 tys. zł zaewidencjonowanych na kontach 6 dłużników wykazała, że pochodziły one z lat 2001 – 2009, a tylko w jednym przypadku Urząd skierował sprawę na drogę sądową, poprzestając na bezskutecznym wysłaniu wezwań do pozostałych dłużników. Zaniechania Urzędu w podejmowaniu kolejnych czynności windykacyjnych, w tym m.in. w zakresie zabezpieczenia majątkowego w formie hipoteki, spowodowało przedawnienie należności od 4 dłużników na łączną kwotę 44,2 tys. zł;
- w Urzędzie Miasta Piotrkowa Tryb., w przypadku zaległości na łączną kwotę 45,3 tys. zł nie podjęto działań zmierzających do ich windykacji lub dochodzenia na drodze sądowej;
- w Starostwie Powiatowym w Tomaszowie Mazowieckim przeprowadzona analiza 30 postępowań windykacyjnych na łączną kwotę 1.582 tys. zł (63% zaległości ogółem) wykazała, że do 17 dłużników zalegających z opłatami na kwotę 1.393 tys. zł wezwania do zapłaty wysyłano w terminach od 105 do 688 dni od daty płatności (w 2 przypadkach po upływie roku). Pozwy do sądu składane były przez Referat Prawny w terminach od 1 do 533 dni od daty otrzymania wniosku z komórki księgowości (w 8 przypadkach powyżej roku), a wobec 3 dłużników zalegających na kwotę 279 tys. zł, pozwy nie zostały złożone do dnia zakończenia kontroli NIK;
- w Urzędzie Miasta Łodzi w 30 badanych sprawach czynności windykacyjne podejmowane były w okresie od kilkunastu dni do ponad 8 miesięcy od powstania zaległości. Przekazywanie wniosków do Biura Prawnego UMŁ o dochodzenie

należności na drodze sądowej następowało w czasie od 1,5 miesiąca do ponad 9 miesięcy od powstania zaległości, a pozwów do sądów w czasie od 1 dnia do ponad 5 miesięcy. W stosunku do jednego z dłużników nie podejmowano przez okres 2,5 roku żadnych działań mających na celu wyegzekwowanie kwoty 8,8 tys. zł, a wniosek do sądu o doręczenie nakazu zapłaty został skierowany dopiero w trakcie kontroli NIK. Również kwota 3 tys. zł, dotycząca opłaty z tytułu użytkowania wieczystego za 2010 r. z opóźnieniem została objęta czynnościami egzekucyjnymi. Z powodu omyłki radcy prawnego prowadzącego sprawę, pozew do sądu skierowany został dopiero w wyniku kontroli NIK (w dniu 7 stycznia 2011 r.).

Zróźnicowanie terminów podejmowania czynności windykacyjnych (przy braku wewnętrznych uregulowań w tym zakresie) i egzekucyjnych wykazano już wcześniej w trakcie kontroli NIK⁵⁰, przeprowadzonej w Urzędzie w I kw. 2010 r. Sformułowany wówczas w wystąpieniu pokontrolnym z dnia 15 kwietnia 2010 r. wniosek dotyczący uzupełnienia obowiązującej instrukcji obiegu dokumentów w zakresie terminowości działań windykacyjnych został zrealizowany, jednakże terminy określone w wydanym w tej sprawie zarządzeniu Prezydenta⁵¹ nie zawsze były dotrzymywane. Opóźnienia wynoszące od kilkunastu dni do prawie miesiąca, stwierdzono w odniesieniu do 4 analizowanych zaległości;

- w Starostwie w Skierniewicach analiza 6 największych zaległości (na łączną kwotę 193 tys. zł) wykazała, że w badanym okresie wezwania do zapłaty wysyłano z opóźnieniem, tj. do 124 dni od wymaganego terminu zapłaty. Wezwania te zawierały zapis o wystąpieniu na drogę sądową w przypadku niewpłacenia należności we wskazanym terminie, ale terminu tego nie wskazywano.*

W przypadku jednego z dłużników, wydane w kwietniu 2004 r. i listopadzie 2006 r. nakazy zapłaty zaległości za lata 2002-2003 i 2006 na łączną kwotę 18 tys. zł skierowano do egzekucji dopiero w październiku 2010 r. Nie skierowano natomiast na drogę sądową zaległości tego dłużnika w łącznej kwocie 17,7 tys. zł za lata 2009 i 2010 r., poprzestając na wysłaniu wezwań do zapłaty. W przypadku

---

⁵⁰ Kontrola Nr P/09/005, LLO-4100-05-05/2010

⁵¹ zarządzenie Prezydenta Miasta Łodzi Nr 595/W/10 PMŁ z dnia 8 lipca 2010 r. w sprawie wprowadzenia zasad postępowania Biura Prawnego, Wydziału Finansowego, Wydziału Geodezji, Katastru i Inwentaryzacji, Wydziału Gospodarowania Majątkiem oraz delegatur Urzędu Miasta Łodzi w przypadkach nieterminowego regulowania należności cywilnoprawnych Skarbu Państwa i Miasta Łódź,

dwóch innych dłużników, posiadających zaległości z lat 2006-2010 w łącznej kwocie 122 tys. zł, pozew do sądu o zapłatę złożono dopiero po upływie ponad 7 miesięcy od nadania klauzuli wykonalności wyrokowi ustalającemu wysokość opłaty rocznej za 2006 r.

3.2.5. Odprowadzanie dochodów

Przy odprowadzaniu dochodów na rachunek Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego na ogół przestrzegano terminów wpłat określonych w § 8 ust. 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 lipca 2006 r.⁵² i w ustawie o finansach publicznych⁵³.

Niemniej jednak w 2008 r. Miasto Skierniewice z opóźnieniem 13 dni odprowadziło kwotę 21,3 tys. zł, a Starostwo Piotrkowskie z opóźnieniem 9 dni kwotę 1,3 tys. zł – w obu przypadkach kierownicy jednostek zawiadomili o tym fakcie rzeczownika dyscypliny finansów publicznych.

W roku 2009 Starostwo Piotrkowskie – na skutek błędnego zaksięgowania, a następnie długotrwałego wyjaśniania tytułu wpłaty - z opóźnieniem 70 dni, tj. z naruszeniem § 8 ust. 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 lipca 2006 r. odprowadziło kwotę 716 zł, co stanowiło naruszenie dyscypliny finansów publicznych określone w art. 6 pkt 1 uondfp.

W siedmiu jednostkach⁵⁴ zaniżono należne im na podstawie art. 23 ust 3 ugn udziały we wpływach z odsetek za nieterminowe regulowanie należności. Przepis ten stanowi, że od wpływów osiąganych ze sprzedaży, opłat z tytułu trwałego zarządu, użytkowania, czynszu dzierżawnego i najmu, a także od wpływów osiąganych z opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości Skarbu Państwa oddanych w użytkowanie wieczyste, oraz od odsetek za nieterminowe wnoszenie tych należności potrąca się 25% środków, które stanowią dochód powiatu, na obszarze którego położone są te nieruchomości.

W okresie objętym kontrolą, we wskazanych siedmiu jednostkach, od wpływów osiąganych z odsetek za nieterminowe wnoszenie omawianych należności potrącano udziały z zastosowaniem stawki 5%, nie uwzględniając przez przeoczenie zmiany wprowadzonej w tym zakresie z dniem 22 października 2007 r. przez art. 1 pkt 7 lit. c

---

⁵² Patrz przypis 8,

⁵³ Patrz przypis 33,

⁵⁴ Miasta: Łódź i Skierniewice oraz powiaty: skierniewicki, piotrkowski, pabianicki, poddębicki i zgierski,

ustawy z dnia 24 sierpnia 2007 r. o zmianie ustawy o gospodarce nieruchomościami oraz o zmianie niektórych innych ustaw⁵⁵. W rezultacie, w latach 2008-2010 (do 30.09), dochody własne tych jednostek zostały uszczuplone łącznie o 317.495 zł. Pobranie należności jednostki samorządu terytorialnego w wysokości niższej niż wynikająca z prawidłowego obliczenia, w świetle art. 5 ust. 1 pkt 2 uoofp⁵⁶, stanowi naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

3.2.6. Ewidencja księgowa i sprawozdawczość

W czterech skontrolowanych powiatach, w księgach rachunkowych podawano nierzetelne dane, co stanowi naruszenie art. 77 pkt 1 ustawy o rachunkowości⁵⁷. I tak:

- w *Starostwie w Skierniewicach* odsetki od zaległości naliczano tylko dla największych dłużników. Kwota nienaliczonych w okresie objętym kontrolą odsetek od zaległości pozostałych dłużników wyniosła na koniec III kwartałów lat 2008-2010 odpowiednio 430 zł, 146 zł i 189 zł. Skarbnik Powiatu wyjaśniła, że nieprzestrzeganie obowiązujących zasad w naliczaniu odsetek od wszystkich kontrahentów spowodowane było ich czasochłonnością, a naliczone niewielkie kwoty są praktycznie niemożliwe do wyegzekwowania;
- w *Urzędzie Miasta Skierniewice* w księgach rachunkowych ujmowano tylko odsetki zapłacone, bez kwartalnych przypisów odsetek od pozostałych przeterminowanych należności. Zaksięgowana w ten sposób w rozdz. 70005 § 0910 na koniec 3. kwartału 2010 r. kwota odsetek wynosiła 38.033,61 zł i nie uwzględniała należnych odsetek w wysokości 1.074.741,68 zł od nieterminowych opłat w § 0470 i w § 0760, które wynikały z kart kontowych dłużników. Stosownie do postanowień art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych⁵⁸, a od 1 stycznia 2010 r. art. 40 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁵⁹, odsetki od nieterminowych płatności nalicza się i ewidencjonuje nie później niż na koniec każdego kwartału. Prezydent i Skarbnik Miasta wyjaśnili, że spowodowane to było „niezwróceniem uwagi na odpowiednie przepisy regulujące przedmiotowy zakres”;

---

⁵⁵ Patrz przypis 25,

⁵⁶ Patrz przypis 40,

⁵⁷ Patrz przypis 38,

⁵⁸ Patrz przypis 17,

⁵⁹ Patrz przypis 33,

- w Starostwie Powiatowym w Tomaszowie Mazowieckim w dwóch sprawach figurowały przedawnione już zaległości za lata 1998-2001, w łącznej wysokości 14 tys. zł, co powodowało, że księgi rachunkowe Starostwa były nierzetelne. Kwoty te, przy braku odpisów na saldach, były wykazywane w sprawozdaniach Rb-27ZZ z wykonania planu dochodów budżetowych za lata 2008-2010;
- w Urzędzie Miasta Łodzi, na skutek braku należytej współpracy pomiędzy wydziałami merytorycznymi i komórką finansową Urzędu, w okresie od ponad roku do ponad 7 lat ujmowano w ewidencji zaległości w łącznej kwocie 186 tys. zł, w tym 180,7 tys. zł zaksięgowane na kontach dwóch dłużników, wobec których zakończone zostały postępowania upadłościowe, a podmioty wykreślono z właściwego rejestru (w 2003 r. wobec kwoty 88,9 tys. zł i w 2009 r. – 91,8 tys. zł) oraz przedawnioną już kwotę 5,6 tys. zł z tytułu zwrotu nieruchomości.
Ponadto, zaległości w kwocie 8,4 tys. zł, dotyczące opłat z tytułu trwałego zarządu za 2000 r., odpisano z ewidencji UMŁ dopiero w trakcie kontroli (tj. w dniu 17 listopada 2010 r.), a więc po upływie 4 i 6 lat od uprawomocnienia się decyzji Wojewody Łódzkiego, stwierdzających nieodpłatne nabycie przez Województwo Łódzkie z dniem 1 stycznia 2000 r. prawa własności mienia Skarbu Państwa.

W powyższych sprawach - w związku z art. 118 § 1 pkt 1 k.k.s.⁶⁰ oraz § 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 czerwca 2003 r.⁶¹ - skierowano stosowne zawiadomienia do właściwych urzędów skarbowych o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, określonego w art. 77 ust. 1 ustawy o rachunkowości oraz w art. 61 § 1 k.k.s., polegającego na podawaniu w księgach rachunkowych tych jednostek nierzetelnych danych.

W Urzędzie Miasta Łodzi stwierdzono ponadto, że działania zmierzające do odpisania zaległości z tytułu czynszu dzierżawnego za korzystanie z nieruchomości Skarbu Państwa wobec 5 dłużników w łącznej kwocie 58,9 tys. zł, były niezgodne z prawem. Wnioski o wyrażenie zgody na wyksięgowanie tych zaległości - w związku z bezskutecznością prowadzonej egzekucji, przedawnieniem oraz zakończonym

---

⁶⁰ Ustawa z dnia 10 września 1999 r. Kodeks karny skarbowy (Dz. U. z 2007 r. Nr 111, poz. 765, ze zm.),

⁶¹ rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 czerwca 2003 r. w sprawie określenia organów uprawnionych obok Policji do prowadzenia dochodzeń oraz organów uprawnionych do wnoszenia i popierania oskarżenia przed sądem pierwszej instancji w sprawach podlegających rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym, jak również zakresu spraw zleconych tym organom (Dz. U. Nr 108, poz. 1019 ze zm.),

postępowaniem upadłościowym - sporządzano dopiero po upływie od 1,5 roku do ponad 3 lat od zaistnienia okoliczności stanowiących podstawę do podjęcia takiej decyzji, przyjmując jako podstawę prawną art. 42 ust. 1 pkt 2, ust. 4 pkt 2 i ust. 6 obowiązującej w tym czasie ustawy o finansach publicznych⁶².

Podobna sytuacja miała miejsce w przypadku Starostwa Powiatowego w Zgierzu, gdzie umorzono zaległości dwóch podmiotów z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości Skarbu Państwa w łącznej kwocie 125 tys. zł i odsetki w wysokości 46,8 tys. zł. Podstawą do podjęcia tych decyzji przez Starostę były uregulowania zawarte w art. 42 ust 1 pkt 3, obowiązującej w tym czasie ustawy o finansach publicznych.

Nie uwzględniono tym samym – w przypadku Starostwa Powiatowego w Zgierzu - opinii Ministra Finansów, zamieszczonej w piśmie FS8-4071/39/2007 z dnia 18 lipca 2007 r., że ugn nie zawiera uregulowań umożliwiających umarzanie, odraczanie lub rozkładanie na raty spłat należności z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości wchodzących w skład zasobu Skarbu Państwa oraz że przepisy art. 42 w związku z art. 43 ust. 3 ufp nie mają zastosowania do umarzania zaległych po 1 stycznia 1998 r. należności z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości Skarbu Państwa, m.in. z uwagi na uregulowania zawarte w art. 42 ust. 7 ufp.

W tej sytuacji decyzje te, NIK oceniła jako niezgodne z prawem.

Sprawozdania Rb-27ZZ z wykonania planu dochodów związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami - z wyjątkiem jednej z jednostek – w badanym okresie sporządzone zostały rzetelnie.

We wszystkich sprawozdaniach sporządzonych za 2008 r. przez Starostwo Powiatowe w Skierniewicach kwoty należności i zaległości z tytułu opłat za zarząd, użytkowanie i użytkowanie wieczyste nieruchomości (§ 0470) wykazywano w niewłaściwej wysokości, tj. niższej o 10.960,80 zł od ujętych w ewidencji księgowej. Różnica wynikała z naliczenia w 2008 r. i nie wyksięgowania do dnia kontroli wartości podatku VAT od opłat za użytkowanie wieczyste, tj. przed podjęciem wiadomości o uchwale Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 8 stycznia 2007 r.⁶³, zgodnie z którą opłaty roczne z tytułu korzystania z prawa

---

⁶² Patrz przypis 17,

⁶³ Uchwała NSA I FPS 1/06

wieczystego użytkowania ustanowionego przed dniem 1 maja 2004 r. nie podlegają opodatkowaniu.

Ponadto w sprawozdaniu za I kwartał 2008 r. zaległość z tytułu odsetek od nieterminowych wpłat (§ 0910) zaniżono o 3.023 zł w stosunku do wynikającej z ewidencji księgowej (61.178,65 zł). Powyższe nieprawidłowości tłumaczono pomyłkowym nieuwjęciem przypisanych odsetek od zaległości.

Wykazanie w sprawozdaniu danych niezgodnie z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej, stosownie do postanowień art. 18 pkt 2 uondfp⁶⁴, stanowi naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

Nie zawsze dotrzymywano wymaganych przepisami rozporządzeń Ministra Finansów z dnia: 27 czerwca 2006 r. i 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej⁶⁵, terminów przekazania sprawozdań - m.in. Urząd Miasta Łodzi pięć sprawozdań w latach 2008 i 2009 przekazał do Wojewody Łódzkiego z opóźnieniami od 1 do 2 dni, zaś Starostwo Powiatowe w Piotrkowie Trybunalskim sprawozdanie za III kwartał 2010 r. z opóźnieniem 2 dni.

O ujawnionych przez ŁUW okolicznościach, wskazujących na możliwość naruszenia dyscypliny finansów publicznych w tej sprawie, Starosta Piotrkowski zawiadomił rzeczownika dyscypliny finansów publicznych.

Również do wiadomości Regionalnej Izby Obrachunkowej w Łodzi, Urząd Miasta Łodzi dziewięć sprawozdań przekazał z opóźnieniami od 1 do 10 dni (w tym sprawozdania za II i III kw. 2010 r. z 1-dniowym opóźnieniem), a Starostwo Powiatowe w Kutnie – sprawozdania za 2008 r. oraz za trzy kwartały 2009 r. – z przekroczeniem obowiązującego terminu o 11 do 14 dni. Powyższe uzasadniano m.in. ustaleniem przez Ministra Finansów zbyt krótkiego terminu na sporządzenie sprawozdań zbiorczych oraz chęcią oszczędności poprzez przekazanie sprawozdań jedną przesyłką pocztową z pozostałymi sprawozdaniami przedkładanymi do Regionalnej Izby Obrachunkowej.

---

⁶⁴ Patrz przypis 40,

⁶⁵ Patrz przypis 39,

3.2.7. Kontrola realizacji zadania przez dysponenta części budżetowej

Wykonując obowiązek nałożony art. 28 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 29 i 36 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie⁶⁶, Łódzki Urząd Wojewódzki skontrolował w badanym okresie 16 jednostek (powiatów), w tym 6 spośród badanych 12 starostw⁶⁷. Kontrole te obejmowały prawidłowość gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa. W wyniku tych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości, ale w odniesieniu do części nieruchomości Skarbu Państwa stwierdzono, iż upłynął znaczny okres od daty ustalenia lub ostatniej aktualizacji opłaty rocznej z tytułu trwałego zarządu lub użytkowania wieczystego. Kontrole te przeprowadzone były przez pracowników Wydziału Geodezji Urzędu, głównie w zakresie poprawności ewidencji nieruchomości Skarbu Państwa.

W badanym okresie nie kontrolowano jednak skuteczności realizacji dochodów z tego tytułu, chociaż stanowią one około 40% ogółu dochodów części 85/10 województwo łódzkie. Dopiero na rok 2011 założono zintensyfikowanie działań kontrolnych przez służby finansowe ŁUW w zakresie m.in. windykacji zaległości i wydatkowania dotacji celowych na realizację zadań z zakresu administracji rządowej, z których finansowane są m.in. działania związane z aktualizacją wartości nieruchomości.

---

⁶⁶ Patrz przypis 41

⁶⁷ powiaty: skierniewicki, tomaszowski i zgierski oraz miasta: Łódź, Skierniewice i Piotrków Trybunalski,

4. Informacje dodatkowe o przeprowadzonej kontroli

4.1. Przygotowanie kontroli

Na etapie przygotowania kontroli wykorzystano m.in. dane ze sprawozdań Rb-27 ZZ składanych przez jednostki samorządu terytorialnego do Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego oraz ustalenia wynikające z wcześniej przeprowadzonych przez NIK kontroli:

- w Łódzkim Urzędzie Wojewódzki w Łodzi - P/09/155 „Wykonanie budżetu państwa w 2009 r. w części 85/10 - województwo łódzkie”,
- w Starostwie Powiatowym w Sieradzu i Urzędzie Miasta Łodzi - P/09/005 „Powiązania budżetów jednostek samorządu terytorialnego z budżetem państwa”.

Dobór 12 powiatów (miast na prawach powiatu) do skontrolowania został dokonany według kryterium najwyższych należności i zaległości w dochodach z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa na koniec 2008 r. i 2009 r. Doboru próby do badania zgodności danych wykazywanych w dokumentacji i ewidencji dokonano w sposób celowy, wybierając nieruchomości o największych powierzchniach, a badania kontrolne w zakresie terminowości i prawidłowości prowadzonych postępowań windykacyjnych przeprowadzono na podstawie 30 największych zaległości, według stanu na dzień 30 września 2010 r.

Oceny działalności jednostek poddanych kontroli dokonane zostały według jednolitych mierników (kwoty nieprawidłowości, stopnia zaktualizowania stawek opłat za korzystanie z nieruchomości Skarbu Państwa, prawidłowości ewidencjonowania należności oraz efektywności prowadzonej windykacji należności), według czterostopniowej skali (ocena pozytywna, pozytywna pomimo stwierdzonych uchybień, pozytywna pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, ocena negatywna).

4.2. Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli

Kierownicy kontrolowanych jednostek nie korzystali z prawa odmowy podpisania protokołów kontroli. Nie wystąpiły również przypadki zgłoszenia zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokołach.

Po zakończeniu kontroli przeprowadzono 5 narad pokontrolnych, na których omówiono stwierdzone nieprawidłowości i sugerowane przez NIK sposoby ich usunięcia.

Na podstawie ustaleń zawartych w protokołach kontroli skierowano wystąpienia pokontrolne do wszystkich kontrolowanych starostw powiatowych oraz Wojewody Łódzkiego. W celu wyeliminowania stwierdzonych uchybień i nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli przedstawiła 51 wniosków pokontrolnych, które dotyczyły m.in.:

- terminowego przekazywania planów dochodów z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa,
- zapewnienia prowadzenia bieżącej aktualizacji ewidencji nieruchomości Skarbu Państwa,
- rozważenia zwiększenia liczby aktualizacji opłat za korzystanie z nieruchomości Skarbu Państwa,
- bezzwłocznego podejmowania działań windykacyjnych do zaległości z tytułu udostępniania nieruchomości Skarbu Państwa,
- występowania o hipoteczne zabezpieczenie należności Skarbu Państwa w przypadku nieskutecznej egzekucji,
- prawidłowego naliczania i potrącania udziałów w uzyskanych dochodach z tytułu odsetek za nieterminowe wnoszenie opłat za korzystanie z nieruchomości Skarbu Państwa.

Ponadto, w wystąpieniu pokontrolnym skierowanym do Wojewody Łódzkiego, Najwyższa Izba Kontroli wnioskowała o rozważenie potrzeby analizowania prawidłowości naliczanych i przekazywanych przez jednostki samorządu terytorialnego udziałów budżetu państwa w uzyskanych dochodach z tytułu odsetek za nieterminowe wnoszenie opłat za korzystanie z nieruchomości Skarbu Państwa oraz zintensyfikowania działań kontrolnych w zakresie prawidłowości

gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa, a także realizacji dochodów i windykacji zaległości z tego tytułu.

Zastrzeżenia do ocen, uwag i wniosków zawartych w wystąpieniach pokontrolnych złożyli:

- Starosta Poddębicki; dotyczyły one kwoty uszczuplonych dochodów powiatu za 2010 r. Komisja Odwoławcza Delegatury NIK w Łodzi uwzględniła zastrzeżenie w całości. W dniu 14 marca 2011 r. Prezes Najwyższej Izby Kontroli zatwierdził uchwałę Komisji;
- Prezydent Miasta Skierniewic; dotyczyły one sposobu ujmowania w księgach Urzędu odsetek od zaległości, potrąceń udziałów Miasta we wpływach osiągniętych z tytułu korzystania z nieruchomości Skarbu Państwa i podjętych działaniach na rzecz odzyskania nadpłaconej kwoty oraz prowadzonej windykacji należności w tym okoliczności związanych z przedawnieniem kwoty 4.045,80 zł. Komisja Odwoławcza Delegatury NIK w Łodzi zastrzeżenia te oddaliła w całości. W dniu 31 marca 2011 r. Prezes Najwyższej Izby Kontroli zatwierdził uchwałę Komisji.

O działaniach podjętych po zakończeniu kontroli oraz w celu realizacji wniosków NIK starostowie i prezydenci miast poinformowali w odpowiedziach na wystąpienia pokontrolne. Zrealizowano 21 wniosków, w trakcie realizacji jest 29 wniosków, a 1 pozostał do zrealizowania.

Z otrzymanych informacji o realizacji wniosków pokontrolnych wynika m.in., że:

- podjęte zostały działania mające na celu prawidłowe naliczanie udziałów w dochodach z tytułu odsetek za nieterminowe wnoszenie opłat za korzystanie z nieruchomości Skarbu Państwa,
- wystąpiono do Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego o zwrot nadpłaconych kwot udziału w dochodach Skarbu Państwa,
- podjęto także działania zmierzające do:
  - bieżącej aktualizacji ewidencji nieruchomości Skarbu Państwa,
  - terminowego przekazywania planów dochodów z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa,
  - prawidłowego i terminowego odprowadzania dochodów budżetu państwa do dysponenta części budżetowej,

- bezzwłocznego ustalania opłat rocznych w przypadku udostępniania nieruchomości Skarbu Państwa,
- zaktualizowania wartości nieruchomości oraz opłat rocznych z tytułu trwałego zarządu i wieczystego użytkowania nieruchomości Skarbu Państwa,
- naliczania odsetek we wszystkich przypadkach nieterminowego regulowania należności,
- bezzwłocznego podejmowania i usprawnienia procesu windykacji należności z tytułu udostępniania nieruchomości Skarbu Państwa, w tym wskazywania w wezwaniach do zapłaty terminu uiszczenia zaległości,
- występowania o hipoteczne zabezpieczenie należności Skarbu Państwa w przypadku nieskutecznej egzekucji zaległości,
- przeprowadzania aktualizacji wartości należności z zachowaniem obowiązujących zasad.

Natomiast Wojewoda Łódzki poinformował o trybie przeprowadzania – w ramach sprawowanego nadzoru nad jednostkami samorządu terytorialnego - monitoringu w zakresie dochodów budżetowych. Stwierdził także, iż pracowników Wydziału Geodezji ŁUW uprzedzono o konieczności zwrócenia szczególnej uwagi na realizację przez powiaty obowiązku prawidłowego i rzetelnego prowadzenia ewidencji zasobu nieruchomości Skarbu Państwa oraz aktualizacji wartości nieruchomości oddanych w trwały zarząd i użytkowanie wieczyste. Zapowiedział też przeprowadzenie kontroli w zakresie wydatkowania dotacji celowych na zadania związane z gospodarowaniem nieruchomościami Skarbu Państwa oraz realizacją dochodów budżetowych za 2010 r., w powiatach nieobjętych niniejszą kontrolą NIK.

W związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi w Urzędzie Miasta Łodzi, Urzędzie Miasta Skierniewice oraz w Starostwach Powiatowych: w Skierniewicach, Piotrkowie Trybunalskim, Pabianicach, Poddębicach, Tomaszowie Mazowieckim i Zgierzu, Najwyższa Izba Kontroli skierowała zawiadomienia o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych (18 osób, 12 czynów) oraz 4 w sprawie podejrzenia popełnienia przestępstwa z art. 77 pkt. 1 ustawy o rachunkowości i art. 61 § 1 k.k.s.

Na finansowe rezultaty kontroli złożyły się finansowe lub sprawozdawcze skutki nieprawidłowości w łącznej wysokości 1.825.988,50 zł, w tym:

– uszczuplenie środków lub aktywów, w tym:	512.073,88 zł,
• zaniżenie należnych powiatom udziałów we wpływach z odsetek za nieterminowe regulowanie należności (str. 31)	317.495,28 zł,
• kwoty należności, w stosunku do których nie podjęto jeszcze czynności egzekucyjnych, pomimo upływu terminu lub zdarzenia obligującego do wszczęcia tych czynności (str. 28)	99.214,00 zł,
• dopuszczenie do przedawnienia należności (str. 27)	92.030,00 zł,
• nieustalenie opłat za korzystanie z nieruchomości Skarbu Państwa (str. 23)	3.334,60 zł,
– kwoty nienależnie uzyskane (str. 23)	7.358,00 zł,
– sprawozdawcze skutki nieprawidłowości (str. 32-33)	33.590,17 zł,
– potencjalne finansowe lub sprawozdawcze skutki nieprawidłowości (str. 31)	1.272.966,45 zł.

5. Załączniki

Załącznik nr 1

Wykaz skontrolowanych jednostek oraz sformułowanych ocen w zakresie kontrolowanej działalności

L.p.	Nazwa jednostki	Osoby zajmujące kierownicze stanowiska			Ocena skontrolowanej przez NIK działalności
		Stanowisko	Imię i nazwisko	Okres zajmowania stanowiska	
1.	Miasto Łódź	Prezydent oraz p.o. Prezydenta	Hanna ZDANOWSKA	od 13.12.2010 r. do nadal	Pozytywna z nieprawidłowościami. Nieprawidłowości dotyczyły głównie zaniechania działań bądź opieszałości: w dokonywaniu odpisów aktualizujących wartość należności, w podejmowaniu działań windykacyjnych i egzekucyjnych, a także nieprawidłowego naliczania udziałów w dochodach za korzystanie z nieruchomości Skarbu Państwa
			Paweł PACZKOWSKI	od 1 do 13.12.2010 r.	
			Tomasz SADZYŃSKI	od 2.02. do 29.11.2010 r.	
			Jerzy KROPIWNIKI	od 19.11.2002 r. do 22.01.2010 r.	
		Skarbnik	Krzysztof MĄCZKOWSKI	od 16.01.2003 r. do nadal	
2	Miasto Piotrków Trybunalski	Prezydent	Krzysztof CHOJNIAK	od 29.11.2006 r. do nadal	Pozytywna z nieprawidłowościami. Nieprawidłowości dotyczyły opóźnień w podejmowaniu działań windykacyjnych oraz zgłaszaniu należności do masy upadłościowej.
		Skarbnik	Wiesława ŁUCZAK	od 12.12.2002 r. do nadal	
3	Miasto Skierniewice	Prezydent	Leszek TRĘBSKI	od 1.12.2006 r. do nadal	Negatywna, z uwagi na niewiedzcjonowanie odsetek od nieterminowych płatności należności, nieprawidłowe naliczanie udziałów Miasta w dochodach za korzystanie z nieruchomości Skarbu Państwa oraz brak lub nieuzasadnioną zwłokę w podejmowanych działaniach windykacyjnych, co w konsekwencji spowodowało przedawnienie części należności.
		Skarbnik	Liliana MAJKA	od 1.02.2008 r. do nadal	
4	Powiat kutnowski	Starosta	Mirosława GAL-GRABOWSKA	od 2.12.2010 r. do nadal	Pozytywna z uchybieniami. Uchybienia dotyczyły opóźnień w podejmowaniu działań windykacyjnych i w przekazywaniu sprawozdań.
			Dorota DĄBROWSKA	od 18.10.2007 r. do nadal	
		Skarbnik	Jolanta ANIOŁ	od 1.01.1999 r. do nadal	
5	Powiat pabianicki	Starosta	Krzysztof HABURA	od 4.12.2006 r. do nadal	Pozytywna z nieprawidłowościami. Nieprawidłowości dotyczyły naliczania i pobierania udziałów Powiatu w dochodach z nieruchomości Skarbu Państwa oraz dokonywanie aktualizacji wartości nieruchomości po upływie od 10 do 15 lat od daty ostatniej ich wyceny.
		Skarbnik	Elżbieta PIEKIELNIAK	od 1.10.2000 r. do nadal	

6	Powiat piotrkowski	Starosta	Stanisław CUBAŁA	od 13.11.1998 r. do nadal	Negatywna, z uwagi na prowadzenie w ograniczonym zakresie działań windykacyjnych należności Skarbu Państwa, opieszałość tych działań, a w konsekwencji dopuszczenie do przedawnienia części należności oraz nieprawidłowe naliczanie i pobieranie udziałów Powiatu w dochodach z nieruchomości Skarbu Państwa
		Skarbnik	Janusz MISZTELA	od 1.01.1999 r. do nadal	
7	Powiat poddębicki	Starosta	Ryszard RYTTER	od 1.12.2010 r. do nadal	Pozytywna z nieprawidłowościami.
			Stanisław OLAS	od 31.10.2007 r. do 30.11.2010 r.	Negatywnie oceniono naliczanie udziałów w dochodach uzyskiwanych z nieruchomości Skarbu Państwa.
		Skarbnik	Jadwiga ZAGOZDA	od 28.08.2008 r. do nadal	
8	Powiat sieradzki	Starosta	Dariusz OLEJNIK	od 28.11.2006 r. do nadal	Pozytywna z uchybieniami. W ograniczonym zakresie występowało o hipoteczne zabezpieczenie należności Skarbu Państwa w przypadku nieskutecznej egzekucji.
		Skarbnik	Iwona PIEKARCZYK	od 28.08.2008 r. do nadal	
9	Powiat skierniewicki	Starosta	Mirosław BELINA	od 1.12.2010 r. do nadal	Pozytywna z nieprawidłowościami. Nieprawidłowości dotyczyły głównie nienaliczania odsetek od wszystkich zaległości, opieszałości w ustaleniu opłat rocznych z tytułu użytkowania wieczystego oraz w podejmowaniu działań egzekucyjnych, a także wykazywania w sprawozdaniach RB -27ZZ danych niezgodnych z ewidencją księgową i nieprawidłowego naliczania udziałów Starostwa w dochodach za korzystanie z nieruchomości Skarbu Państwa.
			Józef DZIERŻBIŃSKI	od 27.11.2006 r. do 30.11.2010 r.	
		Skarbnik	Ewa ULANOWSKA	od 23.12.2002 r. do nadal	
10	Powiat tomaszowski	Starosta	Piotr KAGANKIEWICZ	od 1.12.2006 r. do nadal	Negatywna, z uwagi na mało skuteczną i nieterminową windykację należności, zwłokę w kierowaniu spraw na drogę postępowania sądowego oraz naruszenia zasady rzetelnego prowadzenia ksiąg rachunkowych
		Skarbnik	Jolanta CIACH	od 9.09.2009 r. do nadal	
11	Powiat zduńskowolski	Starosta	Wojciech RYCHLIK	od 27.11.2006 r. do nadal	Pozytywna z uchybieniami. Uchybienia dotyczyły braku bieżącej aktualizacji ewidencji zasobów nieruchomości Skarbu Państwa oraz planowania dochodów z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa z naruszeniem niektórych przepisów
		Skarbnik	Anna KRÓLIKOWSKA	od 1.01.1999 r. do nadal	
12	Powiat zgierski	Starosta	Krzysztof KOZANECKI	od 1.12.2010 r. do nadal	Pozytywna z nieprawidłowościami.
			Jacek SOCHA	od 27.11.2006 r. do 30.11.2010 r.	Nieprawidłowości dotyczyły naliczania udziałów w dochodach za korzystanie z nieruchomości Skarbu Państwa oraz umarzania należności z naruszeniem obowiązujących zasad
		Skarbnik	Jarosław SOSNOWSKI	od 30.12.2002 r. do nadal	

Załącznik nr 2

Wykaz kontroli, których wyniki wykorzystano w niniejszej informacji

1. Kontrola nr P/09/155 „Wykonanie budżetu państwa w 2009 r. w części 85/10 - województwo łódzkie”:
  - Łódzki Urząd Wojewódzki w Łodzi,
2. Kontrola nr P/09/005 „Powiązania budżetów jednostek samorządu terytorialnego z budżetem państwa”:
  - Starostwo Powiatowe w Sieradzu,
  - Urząd Miasta w Łodzi,
3. Kontrola nr P/10/152 „Wykonanie budżetu państwa w 2010 r. w części 85/10 - województwo łódzkie”:
  - Łódzki Urząd Wojewódzki w Łodzi,
4. Kontrola nr P/10/007 „Powiązania budżetów jednostek samorządu terytorialnego z budżetem państwa”:
  - Łódzki Urząd Wojewódzki w Łodzi.

Załącznik nr 3

Zestawienie danych z wykonania planu dochodów z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa, uzyskiwanych w latach 2008, 2009 i 2010 przez powiaty województwa łódzkiego w ramach realizacji zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami.

(w tys. zł)

Lp	Powiat	Plan	Należności	Dochody wykonane ogółem	Dochody potrącone przez J.S.T.	Dochody przekazane	Należności pozostałe do zapłaty	Zaległości	Nadpłaty
Za okres od 1 stycznia 2008 r. do 31 grudnia 2008 r.									
1	kutnowski	607	1 522	1 059	262	796	463	463	0
2	Miasto Łódź	16 590	57 954	40 062	9 364	30 698	18 051	17 722	159
3	pabianicki	1 305	4 754	3 236	799	2 438	1 517	1 517	0
4	piotrkowski	231	699	357	85	271	343	343	0
5	Miasto Piotrków	1 323	3 617	2 621	655	1 966	996	494	0
6	poddębicki	115	742	632	157	475	118	118	8
7	sieradzki	420	854	510	119	390	344	290	0
8	Miasto Skierniewice	521	2 489	937	202	880	1 553	1 381	0
9	skierniewicki	50	355	151	34	117	204	204	0
10	tomaszowski	1 092	4 291	1 482	361	1 120	2 819	2 813	10
11	zduńskowolski	419	929	656	164	492	273	272	0
12	zgierski	1 847	8 037	6 332	1 579	4 754	1 705	905	1
Razem		24 520	86 241	58 034	13 783	44 396	28 386	26 522	179
13	bełchatowski	2 067	5 280	5 148	1 285	3 863	132	124	0
14	brzeziński	46	72	67	17	50	6	6	0
15	łaski	303	620	367	82	285	253	253	0
16	łęczycki	126	222	186	47	140	38	38	3
17	łowicki	513	1 946	1 825	454	1 371	122	122	0
18	Łódzki wschodni	261	746	739	182	556	8	8	0
19	opoczyński	183	285	272	64	218	20	20	6
20	pajęczański	114	226	205	51	154	21	21	0
21	radomszczański	504	1 450	1 137	284	853	312	312	0
22	rawski	193	1 201	1 082	268	814	119	119	0
23	wieluński	274	826	528	130	398	298	295	0
24	wieruszowski	267	413	399	99	314	15	15	0
Razem		4 851	13 288	11 955	2 964	9 015	1 344	1 332	10
OGÓŁEM w 2008 r.		29 371	99 529	69 988	16 747	53 411	29 730	27 854	189
Za okres od 1 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2009 r.									
1	kutnowski	662	1 696	1 140	282	857	556	556	0
2	Miasto Łódź	27 206	50 532	33 336	8 204	25 132	17 335	16 997	138
3	pabianicki	1 812	5 233	3 514	869	2 646	1 718	1 718	0
4	piotrkowski	365	761	286	71	216	475	475	1
5	Miasto Piotrków	2 742	4 931	3 856	960	2 896	1 075	626	0
6	poddębicki	252	426	266	65	201	160	160	0
7	sieradzki	520	1 517	689	163	526	829	770	1
8	Miasto Skierniewice	774	2 780	1 326	305	1 022	1 454	1 454	0
9	skierniewicki	97	416	139	32	107	277	277	0
10	tomaszowski	1 415	5 325	2 228	553	1 675	3 098	3 036	1
11	zduńskowolski	438	948	663	164	498	286	279	0
12	zgierski	2 267	6 892	5 527	1 378	4 150	1 366	705	1
Razem		38 550	81 456	52 970	13 045	39 926	28 629	27 053	143
13	bełchatowski	3 136	5 276	5 184	1 290	4 217	94	79	1
14	brzeziński	68	74	61	15	46	13	13	0
15	łaski	372	662	383	96	288	279	279	0
16	łęczycki	168	295	258	64	193	46	45	8
17	łowicki	687	1 054	891	222	669	164	163	0
18	łódzki wschodni	339	646	637	154	483	9	9	0
19	opoczyński	300	484	475	117	384	13	13	4
20	pajęczański	260	224	200	48	153	24	22	0
21	radomszczański	750	1 296	994	248	746	303	303	0
22	rawski	209	364	258	63	195	106	104	0
23	wieluński	402	989	842	190	652	148	146	0
24	wieruszowski	310	451	433	107	326	19	19	0
Razem		7 000	11 817	10 614	2 612	8 353	1 216	1 195	13
OGÓŁEM w 2009r.		45 550	93 273	63 584	15 657	48 278	29 845	28 248	156

<i>Lp</i>	<i>Powiat</i>	<i>Plan</i>	<i>Należności</i>	<i>Dochody wykonane ogółem</i>	<i>Dochody potrącone przez J.S.T.</i>	<i>Dochody przekazane</i>	<i>Należności pozostałe do zapłaty</i>	<i>Zaległości</i>	<i>Nadpłaty</i>
Za okres od 1 stycznia 2010 r. do 31 grudnia 2010 r.									
1	kutnowski	931	1 899	1 356	339	1 017	543	543	0
2	Miasto Łódź	28 693	52 741	34 325	8 477	25 848	19 023	18 695	607
3	pabianicki	2 442	5 558	3 671	910	2 761	1 887	1 887	0
4	piotrkowski	546	1 017	546	131	415	473	473	1
5	Miasto Piotrków	2 789	4 556	3 296	824	2 472	1 262	885	2
6	podębicki	248	474	324	81	244	150	150	0
7	sieradzki	804	1 630	815	198	617	815	789	0
8	Miasto Skierniewice	1 119	4 315	1 868	465	1 402	2 447	2 447	0
9	skierniewicki	99	510	248	56	191	262	262	0
10	tomaszowski	1 327	5 885	2 195	537	1 658	3 691	3 691	0
11	zduńskowolski	489	1 158	873	216	657	286	285	0
12	zgierski	2 741	4 428	3 070	763	2 307	1 360	923	2
Razem		42 227	84 170	52 584	12 997	39 588	32 199	31 030	613
13	bełchatowski	4 176	5 267	4 892	1 209	3 683	376	81	1
14	brzeziński	73	138	106	26	80	33	33	0
15	łaski	385	816	499	124	375	317	317	0
16	łęczycki	170	619	564	141	423	55	55	1
17	łowicki	845	2 302	1 948	464	1 484	354	243	0
18	łódzki wschodni	379	1 307	1 132	282	850	175	42	0
19	opoczyński	530	901	888	220	668	15	15	3
20	pajęczański	263	1 361	1 339	333	1 006	22	22	0
21	radomszczański	1 020	1 773	1 434	358	1 076	339	339	1
22	rawski	204	481	400	99	302	80	80	0
23	wieluński	435	886	529	132	397	357	350	0
24	wieruszowski	330	503	481	119	363	22	22	0
Razem		8 810	16 354	14 213	3 508	10 706	2 146	1 601	5
OGÓŁEM 2010 r.		51 037	100 524	66 798	16 504	50 293	34 346	32 631	619

Załącznik nr 4

**Zestawienie danych z wykonania planu dochodów z tytułu gospodarowania
nieruchomościami Skarbu Państwa, uzyskiwanych w latach 2008, 2009 i 2010
(do 30 września) przez badane powiaty województwa łódzkiego – w układzie
źródeł ich pozyskania**

(w tys. zł)

Paragraf	Plan	Należ- ności	Dochody wykonane ogółem	struk- tura (%)	Dochody potrącone przez J.S.T.	Dochody przekazane	Należności pozostałe do zapłaty	Zaległości	struk- tura (%)	Nadpłaty
Za okres od 1 stycznia 2008 r. do 31 grudnia 2008 r.										
§ 0470 Wpływy z opłat za zarząd, użytkowanie i użytkowanie wieczyste nieruchomości	20 413	56 277	40 916	70,5	10 228	30 833	15 534	15 473	58,3	173
§ 0690 Wpływy z różnych opłat	18	28	28	0,0	1	27	0	0	0,0	0
§ 0750 Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa	1 389	1 829	1 754	3,0	435	1 319	81	78	0,3	6
§ 0760 Wpływy z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego przysługującego osobom fizycznym w prawo własności	417	1 603	728	1,3	153	575	875	347	1,3	0
§ 0770 Wpłaty z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości	2 004	12 525	10 596	18,3	2 645	7 951	1 929	655	2,5	0
§ 0870 Wpływy ze sprzedaży składników majątkowych	59	642	567	1,0	142	425	75	75	0,3	0
§ 0910 Odsetki od nieterminowych wpłat z tytułu podatków i opłat	30	1 675	82	0,1	11	71	1 594	1 594	6,0	0
§ 0920 Pozostałe odsetki	190	7 791	615	1,1	32	582	7 177	7 176	27,1	0
§ 0970 Wpływy z różnych dochodów	0	3 871	2 748	4,7	135	2 613	1 123	1 123	4,2	0
Razem za 2008 r.	24 520	86 241	58 034	100,0	13 783	44 396	28 386	26 522	100,0	179
Za okres od 1 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2009 r.										
§ 0470 Wpływy z opłat za zarząd, użytkowanie i użytkowanie wieczyste nieruchomości	29 985	57 306	41 435	78,2	10 359	31 076	16 013	15 891	58,7	142
§ 0570 Grzywny, mandaty i inne kary pieniężne od osób fizycznych	0	1	1	0,0	0	1	0	0	0,0	0
§ 0690 Wpływy z różnych opłat	11	11	11	0,0	0	10	0	0	0,0	0
§ 0750 Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa	1 525	2 080	1 996	3,8	494	1 502	86	78	0,3	1
§ 0760 Wpływy z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego przysługującego osobom fizycznym w prawo własności	556	1 032	312	0,6	75	237	720	384	1,4	0
§ 0770 Wpłaty z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości	5 994	9 816	8 032	15,2	2 005	6 027	1 784	685	2,5	0
§ 0870 Wpływy ze sprzedaży składników majątkowych	83	278	192	0,4	48	144	86	86	0,3	0
§ 0910 Odsetki od nieterminowych wpłat z tytułu podatków i opłat	30	1 966	117	0,2	21	96	1 849	1 848	6,8	0
§ 0920 Pozostałe odsetki	279	7 329	449	0,8	23	425	6 880	6 879	25,4	0
§ 0970 Wpływy z różnych dochodów	86	1 637	425	0,8	19	406	1 212	1 202	4,4	0
Razem za 2009 r.	38 550	81 456	52 970	100,0	13 045	39 926	28 629	27 053	100,0	143

Paragraf	Plan	Należności	Dochody wykonane ogółem	struktura (%)	Dochody potrącone przez J.S.T.	Dochody przekazane	Należności pozostałe do zapłaty	Zaległości	struktura (%)	Nadpłaty
Za okres od 1 stycznia 2010 r. do 30 września 2010 r.										
§ 0470 Wpływy z opłat za zarząd, użytkowanie i użytkowanie wieczyste nieruchomości	31 264	60 024	40 974	85,2	10 154	30 353	19 748	19 466	61,8	698
§ 0570 Grzywny, mandaty i inne kary pieniężne od osób fizycznych	0	0	0	0,0	0	0	0	0	0,0	0
§ 0690 Wpływy z różnych opłat	13	9	9	0,0	0	8	0	0	0,0	0
§ 0750 Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa	1 146	1 184	1 064	2,2	257	783	120	96	0,3	0
§ 0760 Wpływy z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego przysługującego osobom fizycznym w prawo własności	288	1 049	378	0,8	69	204	670	283	0,9	0
§ 0770 Wpłaty z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości	8 902	6 247	4 603	9,6	1 151	3 421	1 644	770	2,4	0
§ 0870 Wpływy ze sprzedaży składników majątkowych	303	531	441	0,9	110	331	89	86	0,3	0
§ 0910 Odsetki od nieterminowych wpłat z tytułu podatków i opłat	30	773	76	0,2	7	39	697	697	2,2	0
§ 0920 Pozostałe odsetki	278	9 199	376	0,8	27	344	8 822	8 822	28,0	0
§ 0970 Wpływy z różnych dochodów	4	1 440	167	0,3	6	155	1 272	1 272	4,0	0
Razem za 2010 r.	42 227	80 454	48 089	100,0	11 780	35 637	33 064	31 492	100,0	698

Załącznik nr 5

Wykaz organów, którym przekazano informację o wynikach kontroli

1. Wojewoda Łódzki,
2. Marszałek Województwa Łódzkiego,
3. Przewodniczący Sejmiku Województwa Łódzkiego,
4. Sejmowa Komisja do Spraw Kontroli Państwowej,
5. Sejmowa Komisja Finansów Publicznych,
6. Senacka Komisja Budżetu i Finansów Publicznych,
7. Posłowie i senatorowie ziemi łódzkiej,
8. Samorządowe Kolegia Odwoławcze w: Łodzi, Skierniewicach, Piotrkowie Trybunalskim i Sieradzu,
9. Starostowie (prezydenci miast) powiatów województwa łódzkiego.